

НИКОЛА СТАНЧЕВ

МАТЕРИЯТА СЪЩО Е ДУХ
СКУЛПТУРА

Изданието се реализира с подкрепата на Община Бургас
This publication is possible with the support of Burgas Municipality.

корица ПТИЦАТА НА НОЩТА
алуминий , 100 см

cover THE BIRD OF THE NIGHT
aluminium , 100 cm

НИКОЛА СТАНЧЕВ
МАТЕРИЯТА СЪЩО Е ДУХ

N I C O L A S T A N C H E V
MATTER IS SPIRIT TOO

2024

НА МОИТЕ ВНУЧКИ ЛЮБА И КАТЕРИНА
To my granddaughters Lyuba and Katerina

Съставители – Пенка Седларска, Симеон Димитров
Creators – Penka Sedlarska, Simeon Dimitrov

Превод на английски – Галина Стюарт
Translation to English – Galina Stewart

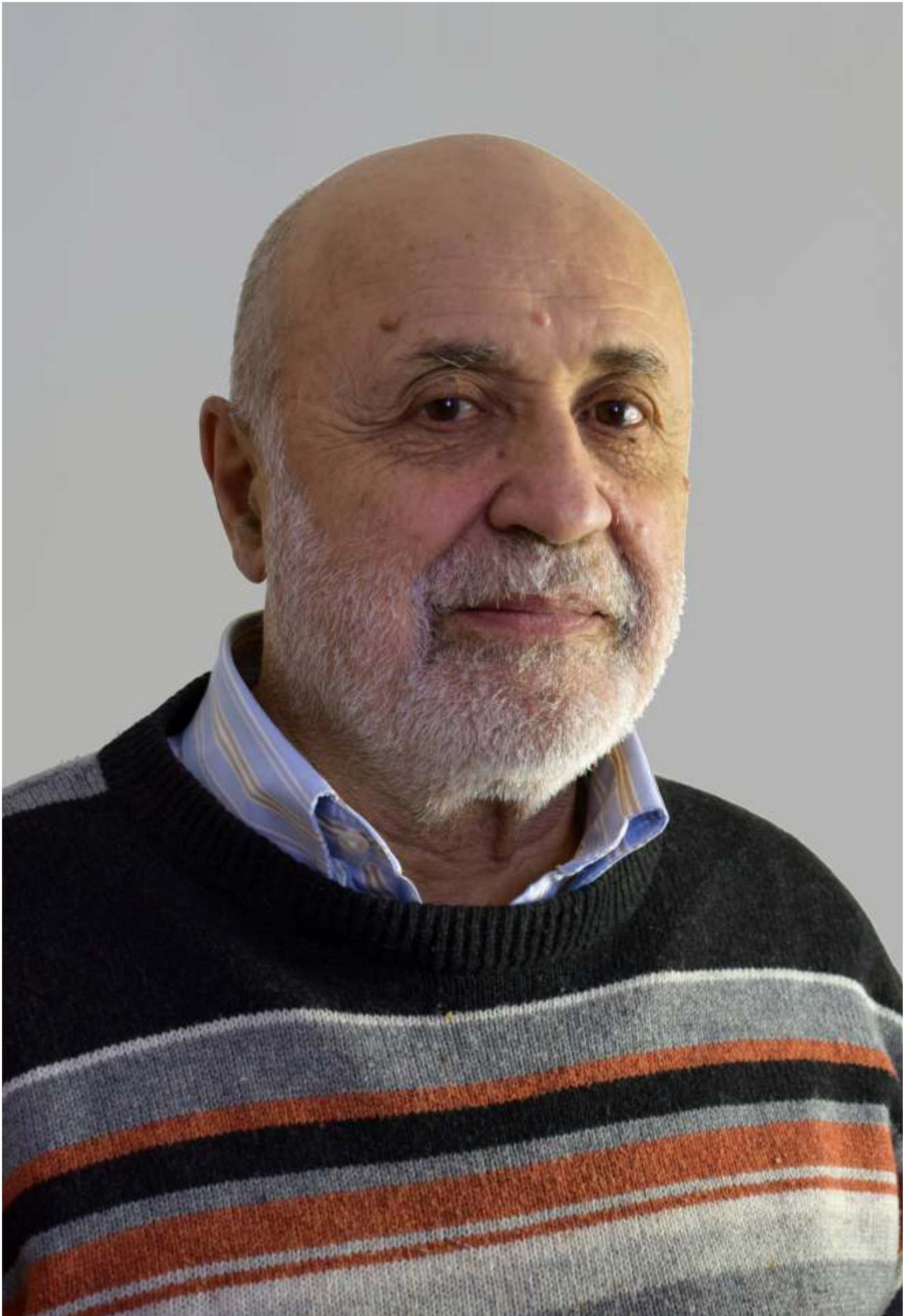
Фотографии – Пламен Гелинов, Цветан Четъшки
Photographs – Plamen Gelinov, Tsvetan Chetashki

Графичен дизайн – Веселин Сухоруков
Graphic Design – Veselin Suhorukov

СЪДЪРЖАНИЕ

CONTENTS

МАТЕРИЯТА СЪЩО Е ДУХ Симеон Димитров	8	MATTER IS SPIRIT TOO Simeon Dimitrov
ИЗКУСТВТО НА НИКОЛА СТАНЧЕВ Николина Канарова	10	THE ART OF NIKOLA STANCHEV Nikolina Kanarova
СИНТЕЗ С ПСИХОЛОГИЧЕСКА НАТОВАРЕНОСТ Есе от проф. Николай Майсторов	16	PSYCHOLOGICALLY LOADED SYNTHESIS An essay by Professor Nikolay Maystorov
В АТЕЛИЕТО НА ХУДОЖНИКА Пенка Седларска	20	THE ART OF NIKOLA STANCHEV Penka Sedlarska
АЛБУМ	25	ALBUM
ЖИВОТ В ДАТИ	117	A LIFE IN DATES
КАТАЛОГ	163	CATALOG
ДОКУМЕНТИ	173	DOCUMENTS

МАТЕРИЯТА СЪЩО Е ДУХ

Днес се намираме в пълна анархия в сферата на изобразителното изкуство. Съществуват толкова истини, колкото и художници. Никога не е имало толкова вкус към спекулациите. Приема се всичко и на всичко се отдава една и съща стойност. А съдбата на вглъбения в творческия акт художник го оставя вън от вниманието, ако той не е активен в популяризирането на своите творби.

Скулптурът Никола Станчев е вече със завършена творческа физиономия, която се налага с преобразяването на реалността, с творческата фантазия, с поредицата от пластически находки-еврики, които въздействат на възприятието. Той осъществява одухотворен синтез на обектите, които претворява с усет за трайната им същност като отхвърля грозното и анекдотичното. Неговият творчески почерк ни респектира със интелигентната си строгост и емоционалната си сдържаност. Отказвайки се от подражанието на натурата и от разказвателността в своите пластически творения, той сякаш тълкува невидимото. Той предава чрез обемите тайния живот на формата. На него му е пределно ясно, че неизразителното е грозно. И в творбите му ние установяваме, че е спазена мярката между изразителност и пластика. Пластическата изразителност у тях е жива и преди всичко смислена. Тя се стреми да изразява поетичното и пластично чувство, внушено ни с артистичния избор на линии, планове, маси, ритми, светлосенки. Най-често скулптурната творба не представлява модела, а е знак - идеята - която авторът има за него. Та какво е скулптурата? Форма и енергия.

От всекидневното, познатото, баналното Станчев прави визуална поезия. Изключително внушение и естетическа радост изпитваме пред синтетичните творби: „Междувъздушна пеперуда“ – пример за пълната свобода на творческото въображение, вдъхновената свобода на твореца; „Пътят“ – (любимата ми творба) самият Лао Дзъ крачи като камбана през битието; „Глава на Фотев“ – събирателен образ на Поета изобщо, в тези бездънни очи са сякаш „виждащите“ слепи очи на Омир; „Единомислие“ – силата на менталното единство; „Щурецът“ – професионален пример за сътворяване на цялото чрез детайла; „Птицата на мъдростта“ – окото към света, видим и невидим...

Днес портретът не се радва на жизненост сред художниците. Един труден жанр, който виждаме сред произведенията на Станчев. Неговите портрети носят белезите на характерност, уловена в природата на моделите. В тях няма психология, но те носят една неподражаема уникалност и специфична атмосфера. Вижте портретите на Николай Майсторев, на Надежда Кутева, на Румена Трифонова, на Симеон Димитров или на „Прокурора“, както и вече посочения портрет на Фотев. Един упорит творчески процес, за да се превърне природата в изкуство.

Статика и динамика си съжителстват като патетика в творбите на скулптура. Логиката не е достатъчна и тогава творческата му интуиция, в която присъства лирическият усет, достига до находчивите резултати на монументалните му творби. Въображението е благодатно и съчетано с метафоричност, с чисти и прости силуети, с топли и меки овали, с овладяна строгост на изказа сътворява такива екстериорни творби като: „Куфара на спомените“ – истинско стихотворение; „Водното огледало“ – лирика от камък, вода и мед; „Представлението започва“ – празничен карнавал на изкуствата; „Гларус“ – символ на полета; „Входен знак“ – вертикално море с вятър в платната...

Още Бодлер е казвал, че скулптурата е духовност. Тези великолепни творения от материя – мед, алуминий, камък, дърво – заредени от творческата енергия на Станчев действително ни внушават, че Материята е Дух.

Симеон Димитров

MATTER IS SPIRIT, TOO

Nowadays, the fine arts world is in total chaos. There are as many truths as there are artists. There has never been this much interest toward speculation. Everything is taken at face value and given the same weight. And the fate of the artist, who is engrossed in the act of creating, is to be left out and unnoticed, unless they actively popularise their art.

The sculptor Nikola Stanchev has already completed his creative vision, which is established by recreating reality, by its creative fantasy, by the string of plastic art findings – eureka's, which influence our perception. He accomplishes an inspired synthesis of objects, which he recreates with a feeling of their lasting essence while taking out the ugly and the unreliable parts. His artistic style inspires respect with its intelligent severity and emotional reserve. Refusing to imitate nature and rejecting the narrative in his plastic creations, he is almost interpreting the invisible. Nikola shows the secret life of the art form using volume. He is perfectly aware that featurelessness is ugliness. In his art we find that he has kept the balance between expressiveness and plastics. The plastic expressiveness lives in his creations and above all it has meaning. It strives to express the feeling of poetry and grace that the artist's choice of lines, plans, masses, rhythm, light and shades suggests to us. Most often, the sculpture creation does not represent the model but the idea the artist has of it, which turns it into a symbol. What is sculpture? Form and energy.

Stanchev creates visual poetry out of the everyday, the familiar, and the ordinary. We feel exceptional influence and aesthetic joy before the synthetic works: "Star Butterfly" – an example of complete freedom of creative imagination, the inspired freedom of the artist; "The Road" (my favourite work) Lao Tzu himself strides through life as a bell; "Fotev's Head" – a comprehensive image of the Poet, in which it seems as if his bottomless eyes are the "seeing" blind eyes of Homer; "Harmony" – the power of mental unity; "The Cricket" – a professional example of creating wholeness through detail; "The Wisdom Bird" – the eye that looks toward the world, both the visible and invisible...

Nowadays, the portrait is not popular and alive among artists. It is a difficult genre, which we see among the works of Stanchev. His portraits bear the signs of distinction that he captured within the nature of the models. They are not psychological but they have an inimitable uniqueness and specific atmosphere. Look at the portraits of Nikolay Maystorov, of Nadezhda Kuteva, of Rumenya Trifonova, of Simeon Dimitrov or of "The Prosecutor", as well as the portrait of Fotev I mentioned earlier. This is a focused artistic process, which turns nature into art.

Static and dynamic live together as pathos in the sculpture works. When logic is not enough, his creative intuition, which contains his lyrical insight, leads to the ingenious results of his monumental creations. His imagination is bountiful and combined with metaphors, with clean and simple silhouettes, with warm and soft ovals, with mastered severity of expression, he creates such exterior works as: "The Suitcase of Memories" – a real poem; "Water Mirror" – poetry made of stone, water and copper; "The Show Starts" – a celebratory carnival of arts; "Seagull" – symbol of flight; "Entrance Sign" – a vertical sea with wind in its sails...

It was Baudelaire who said that sculpture is spirituality. These magnificent creations of matter – copper, aluminium, stone, wood – charged with Stanchev's creative energy really impress onto us that matter is spirit.

Simeon Dimitrov

ИЗКУСТВОТО НА НИКОЛА СТАНЧЕВ

Изкуството да създадеш нова форма в пространството е дело на ума, ако се водим от мисълта на Леонардо „L'arte e cosa mentale”. Но форма сама за себе си още не е скулптура, а за да бъде, тя трябва да е дело и на духа, на сърцето и на душата. И един от скулпторите, който работи в тази насока и има високи постижения е Никола Станчев. Той е художник с широко амплуа, артист с голям творчески потенциал и духовен заряд, интелектуалец по рождение, един от най-добрите скулптори в нашето културно пространство. Емоционален и лиричен, но и сдържан и премерен – този финес и деликатност присъстват винаги в творбите му. Неговата голяма изложба „Материята също е дух” в галерия „Райко Алексиев” в София учуди колегията и накара много хора да се замислят, защото дълго време той не се показваше в изложби. Неговото творческо кредо произтича от висшите естетически категории за прекрасно и възвишено в изкуството, а също и етичните – хуманизъм и позитивизъм. Творбите му носят неочакваното, необичайното, необикновеното изчистено и осмислено през философията на художника. Той работи в различни стилове – реализъм, кубизъм, футуризм, експресионизъм, абстракционизъм и с лекота преминава от една в друга стилистика. В жанрово отношение творчеството му обхваща всички жанрове – фигура, портрет, фигурална композиция, торс, голо тяло.

Предпочитанията му се отнасят предимно към кръглата скулптура и релефа, но и към ажурната пластика, която заема значителна част от произведенията му. Много от постоянните сюжети и теми в изкуството присъстват и в творчеството на скулптора. От една страна житейските взаимоотношения – майчинство, взаимност, съперничество, танц, обич, общение – но те не са в никаква степен битовизъм, а са интерпретирани по начин, който ги прави общочовешки и универсални. От друга страна – равновесие, гравитация, баланс, ритмика, противоположност, резонанс – все чисто физични понятия, често намират пластичен израз в изкуството му.

Художник с богато въображение и майсторски умения, Станчев работи в различни материали, предимно в метал, камък и дърво, и прилага разнообразни техники и технологии при обработването им. Той умело съчетава апликация на бронз върху камък, апликация на мозайка върху бетон и камък, цветни патини върху метал. Забележителни и тайнствени са скулптурите пред Операта. Те са толкова фантастични и загадъчни със своята оригиналност и толкова директно въздействащи, че всеки зрител се чувства участник в грандиозния спектакъл. Впечатляваща е портретната фигура на Христо Фотев, в която авторът е постигнал освен външната портретна характеристика и харизматичното му излъчване, тази изумителна вгълбеност на поета, зареян някъде в безкрая, самият той като една пулсираща вселена. В пластично отношение скулпторът е избрал точно прецизирани форми на натурата, изчистени, стилистично обобщени и хармонизирани с пространството, така че фигурата е близка, и далечна за зрителя. Тя е поставена на пиедестал, да се отделя от общия терен, да има подобаващо специфично пространство, изискващо почит и признание, което е азбучна истина, пренебрегвана напоследък.

THE ART OF NIKOLA STANCHEV

The art of creating a new shape in space is an act of the mind, if we follow Leonardo's thought "L'arte e cosa mentale". But a shape on its own is not a sculpture yet and for it to be one, it needs to be an act of the spirit, and the heart, and the soul. One of the sculptors who works in this direction and has high accomplishments is Nikola Stanchev. He is an artist with a wide range, an artist with a large creative potential and spiritual energy, an intellectual by birth, one of the best sculptors in our cultural space. He is emotional and lyrical but at the same time humble and reserved – this finesse of delicacy is always present in his works. His big exhibition "Matter is spirit, too" in the "Rayko Aleksiev" Gallery in Sofia surprised the colleagues and made a lot of people think because for a long time he didn't show works in exhibitions. His creative creed comes from the high aesthetic categories of the wonderful and exalted in art, and at the same time of the ethical ones – humanism and positivism. His works carry the unexpected, unusual, extraordinary, purified and thought-through philosophy of the artist. He works in different styles – realism, cubism, futurism, expressionism, abstractionism, and easily moves from one style to another. In terms of genre, his art encompasses all genres – shape, portrait, figure composition, torso, naked body.

His preferences are mainly towards round sculpture and relief but also towards fretwork plastic, which comprises a significant part of his works. Many of the ever-present stories and themes in art are present in the work of the sculptor. On one hand, the everyday life relationships – motherhood, mutuality, rivalry, dance, love, unity – but they are in no way ordinary everyday things, they have been interpreted in a way, which makes them common for all people and universal. On the other hand – equilibrium, gravitation, balance, rhythm, contrast, resonance – all these physics concepts often find a plastic expression in his art.

An artist with rich imagination and masterful skills, Stanchev works with different materials, mainly with metal, stone and wood and applies various techniques and technologies when working with them. He skilfully combines the application of bronze on stone, the application of mosaic on concrete and stone, colourful patinas on metal. The sculptures in front of the Opera are remarkable and mysterious. They are so fantastical and enigmatic with their originality and so directly impactful that every viewer feels like a participant in the grandiose performance. The portrait figure of Hristo Fotev is impressive, in it the artist has achieved, apart from the outer portrait features and his charismatic aura, this astounding way of being deep in thought the poet had, looking towards eternity, himself like a pulsing Universe. In terms of plastic technique, the sculptor has chosen very precise shapes of nature, clean, stylistically summarised and harmonised in space, so that the figure is close but distant to the viewer. It is placed on a pedestal, so it is elevated from the common ground, so that there is a befitting specific space, requiring honour and acknowledgement, which is an elementary truth that has been neglected recently.

Nikola Stanchev has created wonderful portraits of famous persons and of his friends, mightily modelled but also with a lot of good taste, free of unnecessary naturalistic details, stylised according to the portrait features and sought after plastic accents.

Никола Станчев е създал прекрасни портрети на известни личности и свои приятели, моделирани могъщо и с много вкус, освободени от излишни натуралистични детайли, стилизувани в съответствие с портретните характеристики и търсените пластични акценти. Имам предвид портретите на Христо Фотев – само глава, на режисьора Симеон Димитров, на Елена Кутева, „Портрет на Магистрат“ и особено портрета на оператора Христо Димитров – Хиндо, който се родее с най-доброто в европейската портретна скулптура.

„Момчето с птиците“ на каскадата от червен гранит – много добре скулптирана и мащабирана в пространството композиция, също прецизно моделирана с обобщени форми и фини детайли. Отношението момче-птица третира древната тема за мечтата на вечното дете у човека. Неподправената трогателна приказност у автора виждаме и във „Водната лилия“ с жабчето; в охлюва тръгнал да „обходи“ слънцето; в „Бухал“, интерпретиран като акустична форма; в петела „Самочувствие“; в огромния „Гларус“ на фона на морето в Поморие. Във всички тези творби е заложено съдържание с богата смислова асоциативност.

В средните и малките по формат скулптурни фигури и композиции, също изпълнени в различни стилове, благодарение на реалистично-кубистичния стил виждаме постигната монолитност и ритмичност, движение и силна емоция. Впечатляват: фигурата на монаха в „Пътят“, трифигурните композиции „Единство“, „Танц“, „Съветът на старейшините“, „Среднощни силуети“. Високо постижение е „Единство“ – този движещ се блок от хора в абстрактен масив, която въпреки силното внушение за тежка маса, носи силна вътрешна динамика. Умело композиране на раздвижени, чисти до блясък повърхности, разрушени на определени места и водещата човешка енергия в ритъма на главите и на краката. В няколко прави фигури – „Момче с петел“, „Романтик“, „Младост“ – въпреки познатият национален сюжет, се усеща една мрачна нотка на обреченост и андерсеновска мистичност. Впечатляваща с финеса си и с чувството за свобода и полет е бронзовата женска фигура – „Танцьорка“. Материите на тяло и дреха, перфектно разграничени, както и кръстоподобната композиция подсилват усещането за живота на артиста.

I am envisioning the portraits of Hristo Fotev – head only, of the director Simeon Dimitrov, of Elena Kuteva, “Portrait of a Magistrate” and especially the portrait of the director of photography Hristo Dimitrov – Hristo, which is comparable to the best in the European portrait sculpture.

“The Boy with the Birds” at the red granite cascade – a composition that is very well sculpted and scaled in space, also precisely modelled with summarised shapes and fine details. The relationship boy – bird addresses the ancient topic of the dream of the eternal child in every person. The unadulterated moving fairytale-like feeling of the artist we can also see in the “Water Lily” with the frog; the snail who went on a “walk around” the sun; in “Owl”, which is interpreted as an acoustic shape; in the cockerel “Self-confidence”; in the huge “Seagull” in Pomorie with the sea behind it. In all these works there was put content with a rich thought association.

In the medium and small sculpture figures and compositions, also created in various styles, due to the realistic-cubistic style, we can see the monolith-like feeling and rhythm that were achieved, the movement and strong emotion. The ones that impress us: the monk figure in “The Road”, the three-figure compositions “Unity”, “Dance”, “The Council of the Elders”, “Midnight Silhouettes”. “Unity” is an important achievement – this moving block of people in an abstract massif, which despite the strong suggestion of a heavy mass, bears strong inner dynamics. Skilful composition of movement, shining clean surfaces, destroyed in certain places and the leading human energy in the rhythm of the heads and feet. In a few standing figures – “Boy with a Cockerel”, “Romantic”, “Youth” – despite the familiar national theme, we can feel a darker note of doom and an Andersen mysticism. Impressive with its finesse and feeling of freedom and flight is the bronze female figure – “Dancer”. The fabrics of body and clothing, perfectly distinct, as well as the crucifixion-like composition increase the feeling of life of the artist. “The Lady with the Little Dog” is an astounding finding of the artist. It is far from the traditional image of an illustrative sculpture because it is entirely realised as modern plastic with flowing volumes, twisted around its own axis and a specificity in only a few details. The small formats do not bear the usual features of small plastic, because usually Stanchev is a monument sculptor and his small plastic have a monumental effect.

Изумителна находка на автора е „Дамата с кученцето”. Тя е далеч от традиционната представа за илюстративна скулптура, защото е изцяло решена като модерна пластика с плавни, усукани около оста си обеми и конкретност само в няколко детайла. Малките формати не носят обичайните характеристики за малка пластика, защото по принцип Станчев е монументалист и неговите малки пластички действат монументално.

Свободните абстрактни пластички са синтез и третират вече споменатите теми: хармония, равновесие, резонанс, проникване, движение, взаимодействие, антигравитация. Включването на ажур в композициите е особено важно за пространствено-обемното въздействие на творбите. И въздухът, преминаващ през формата изгражда вътрешното пространство на скулптурата („Мит”, „Ноктюрно”, „Пеперуда”, „Заклинание”). Особено добре проучвани и изобразявани са противоположностите, изпъкналост и вдлъбнатост, мъжкото и женското начало – ин и ян, позитив негатив, плюс и минус – двете изначални полярности, на които се крепи светът, т. е. скулпторът предизвиква впечатлението за „привличане” и „отблъскване” – един основен философски въпрос („Диалог”).

За скулптура Никола Станчев може да се каже, че би могъл да бъде световен художник, защото той отдавна е обърнат към света, остава света да се обърне към него.

27.12.2023г.

Асеновград

Николина Канарова

The free abstract plastic sculptures are synthesis and address the topics already mentioned: harmony, balance, resonance, understanding, movement, interaction, antigravity. Including fretwork in the composition is especially important for the dimensional-volume effect of the works. And the air, going through the shape builds the inner space of the sculpture ("Myth", "Nocturn", "Butterfly", "Spell"). Especially well studied and represented are the opposites, convex and concave, male and female beginning – yin and yan, positive and negative, plus and minus – the two starting polarities, on which the world is balanced, that is, the sculptor challenges the understanding of "attraction" and "repelling" – a basic philosophical question ("Dialogue").

About the sculptor Nikola Stanchev we can say that he could be a world artist because he has been facing the world for a long time, now all that remains is for the world to turn to him.

27.12.2023
Asenovgrad

Nikolina Kanarova

СИНТЕЗ С ПСИХОЛОГИЧЕСКА НАТОВАРЕНОСТ

Есе от проф. Николай Майсторов

Бяхме съученици в Художествената гимназия в София. По-късно се засякохме в Академията, където определенията за нашата творческа биография придобиха по-точни контури. Ателиетата, които посещавахме, носеха различието в материала, с който обективизираме нашите пластични визии. Той – скулптор, аз – живописец. Това беше началото на два човешки опита, които мотивираха живота ни и пътя към бъдещето.

Като изсънуван сън изплуват отрязъци от мъгливите спомени, но образите ни се очертават все повече в една конкретност... Станчев в ателието пред статив моделира човешка фигура. За първи път там стана дума за световноизвестния скулптор Хенри Мур. (Това е художникът, който извлича от човешката фигура една структура на пластична игра – формата определя екзистенцията на индивида като присъствие в този свят.) В квартирата на Никола видях опит за разпятие, глинена фигура в същата чувствителност на автор като Хенри Мур. Хареса ми. Но не знам защо, по-късно моят приятел се отрече от този творец...

Завършихме висшето си образование и всеки тръгна по своя трънлив път. Той в Бургас, аз в София. Разстоянието, което раздели пряката ни връзка, ни постави в нагласата – приятелско присъствие въпреки километрите.

Първата изложба на Станчев беше в малкия приземен салон на бул. Руски, до хотел България. Усетих една зрялост. Това бяха бронзови фигури, не големи. Бих ги нарекъл абстрактни. Видях много интересни композиции. Донякъде ми напомняха костна човешка система, свободно извлечена от натурата. Те съчетаваха една композиционна структура с много свободен режим на взаимодействие на пространства, ограничени от обеми, провокиращи стабилност. Тази стабилност беше идеята да изведе образ – антропоморфно подобие. Фигурите, големи 30 или 50 см., се запечатаха в съзнанието ми. Те бяха в системата на монументалното внушение и биха стояли много добре в големина два, три метра. Смятам, че тази експозиция беше определено много добра. Тя доказваше неговите творчески пластични възможности на художник, който владее натурата, но подчинена на формата, извън сюжетната фразеология.

Пътят на живота му по-нататък мина през сложен социален режим, разкъсан от проблема за чистото изкуство. Той прояви характер, успя да сглоби разнопосочни провокации и да остане верен на себе си. Създаде в качествена симбиоза изкуство, което правеше по поръчка за монументални обекти, със своя интимен привкус от пластичните експерименти в ателието си. Важното е, че и в двете нива не изневери на творческите си идеи и професионализъм.

Станчев носи поетична нагласа, а е надарен и с музикална интуиция. Тези психични душевни рефлексии се отразяват в гъвкавостта на неговото изкуство. Динамичната нагласа на автора като характер преминава в различните тълкувания на сюжета спрямо поставените задачи. Той е вътрешно свободен човек и пази тази свобода. Неговото изкуство носи широкия диапазон от абстрактна стилистика до форми, носещи белега на сложна интерпретация на биологичен образ. Фигуралната композиция е определена от натурата, но е изведена с богата и сложна пластична нюансировка на движенията на обема отвътре навън и обратно. Една поетика на нюанса в движение, което той владее.

PSYCHOLOGICALLY LOADED SYNTHESIS

An essay by Professor Nikolay Maystorov

We were classmates in the Art Secondary School in Sofia. Later, we met each other again in the Academy, where the definitions of our creative biography started becoming better defined. The studios we would visit showed the difference in the material we used to objectify our plastic visions. He is a sculptor, and I am a painter. This was maybe the beginning of two human experiences, which motivated our lives and our paths to the future.

Foggy memories slowly come up as if from a dream but our images are becoming better outlined in a concrete reality... Stanchev in the studio, with an easel in front of him, modeling a human form. This was where we mentioned for the first time the world-famous sculptor Henry Moore. (This is the artist who manages to draw from the human form a structure of plastic play, that is, the shape defines the existence of the individual as a presence in this world.) In Nikola's place, I saw an attempt at a crucifix, a clay figure with the same author sensitivity as in Henry Moore's. I liked it. I don't know why, my friend later denounced this artist...

We graduated from university and each of us started on his own thorny path. He went to Burgas, and I went to Sofia. The distance, which cut short our direct connection, put us in a state of a long-distance challenge for a friendship presence, despite the miles.

Stanchev's first exhibition was in the small ground floor hall at Ruski Boulevard, near Hotel Bulgaria. I sensed maturity. These were bronze figures, not very large ones. I would call them abstract. I saw very interesting compositions. They reminded me somewhat of a human skeletal system, drawn freely from nature. They contained a compositional structure with a free-flowing state of interaction, of spaces, limited by volumes, provoking stability. This stability, I suppose, was his idea to draw out an image, an anthropomorphic semblance. The figures, which were around 30 or 50 cm, were imprinted in my mind.

They were in the system of monumental influence and would look very good even at a height of two or three metres. I think this exhibition was definitely very good. It proved his plastic capabilities as an artist, who masters nature, subservient to form but outside a subject-matter phraseology.

His path in life later on went through a complicated, social routine, torn by the problem of pure art. He built his character, managed to put together versatile provocations and to stay true to himself. He was able to put together, in a quality symbiosis, commissioned art for monumental sites and the intimate touch of his plastic experiments in his studio. What is important is that on both levels, he did not abandon his creative ideas and professionalism.

Stanchev has a poetic nature and is at the same time talented with a musical intuition. These psychic mental reflections influenced the flexibility of his art. The dynamic attitude in the nature of the artist goes through the various interpretations of the subject-matter according to the tasks assigned to him. He is internally free and protects this freedom. His art shows a wide range, from abstract stylistic to shapes that bear the signs of complicated interpretation of biological images. The figure sculpture is defined by nature, but also drawn out with a rich and complicated plastic nuance of volume movement inside out and vice versa. A poetry of nuance in movement, over which he has mastery. This way he achieves a synthesis, synchronised with a psychological load. This way, every work of art acquires uniqueness and action.

Така постига един синтез, синхронизиран с психологическа натовареност. По този начин всяко произведение придобива уникалност и активност.

Ярки са скулптурните портрети на хора и приятели, които са част от битието му. В тези произведения авторът е много честен към образа на всеки човек, с когото се познава и споделя живота си. Те не са натуралистични или скучно разказана прилика, а с образна стойност, преживяна екзистенция, моделирана в образ.

Втората си самостоятелна изложба в София той направи в много късен период от своя живот. Тя беше една ретроспекция от близо 40-годишна творческа дейност. Една „вакханалия“, в хубавия смисъл, от разнородни пластични визии на произведения, излъчващи талант, зрялост, мъдрост и характер. Той работи циклично – в три или пет проекта. В тях реализира една система на пластична образна реакция, после преминава в друга. Но това различие в интерпретацията на произведенията не нарушава неговата балансирана философия за скулптурната форма. Това е достоен творчески път, защитен от силата на една качествена скулптура, имаща достойно място в българското съвременно изкуство.

17.05.2023 г.
с. Долни Драгойча

Николай Майсторов

The sculptural portraits of people and friends, which are a part of his life stand out. In these works, he is very honest with the image of every person he has met and with whom he shares his life. These are not naturalistic or boring retelling likenesses, but carrying a true imaging value, a lived-through existence, modelled into the image.

He organised his second exhibition in Sofia in a much later period of his life. It was a retrospection of almost 40 years of creative activity. A bacchanalia, in the good sense, of various plastic visions of works, exuberant with talent, maturity, wisdom, and personality. He works in cycles – on three or five projects at a time. He completes one system with a plastic imaging reaction, then moves on to a new one. But this difference in interpretation of his works does not affect his balanced philosophy of the sculpture art. This is an honourable creative path, protected by the power of quality sculpture, which takes its rightful place in modern Bulgarian art.

17.05. 2023
Dolni Dragoycha Village

Nikolay Maystorov

В АТЕЛИЕТО НА ХУДОЖНИКА

Скулпторите са особен род художници, които имат преимуществото да създават художествени творби с голяма трайност. Творби, които могат да прехвърлят диапазона на времето, в което са създадени. Затова и скулпторите имат вродено чувство за отговорност пред собствения си талант. Но има нещо още по-важно, което ги държи в кондиция, а именно потребността да запазят жива първичната искра на идеята на творческия замисъл, докато тя не бъде претворена във форма с камък, дърво, метал. При рисунката и при живописа всичко става някак по-бързо, а при скулптурата грижата да не охладнява първичния огън чрез продължителната работа върху материала е постоянна. И наред с майсторството се изискват и качества като устойчива концентрация, постоянство, решителност, смелост и най-вече характер. Да си художник в нашето информационно време и то скулптор е вид анахронизъм, но той ни е необходим, за да поддържа духовните потребности и да запазим естетическия дух създаван през вековете от безбройните творци до днес.

Намираме се в едно истинско скулптурно ателие в Маринка, селце близо до Бургас, в което работи Никола Станчев. Доведе ни интереса и желанието да се запознаем отблизо с художника и с неговото творчество. Скулпторът е творец със солидна творческа биография. Завършил е художествената гимназия в София и Художествената академия „Николай Павлович“ при знаменития български скулптор Любомир Димитров. Оттогава до днес изгражда своя неповторим пластичен език, в който се съдържа идеята за живото присъствие на изкуството, на пулсиращата сила на творбата.

Естетиката на Никола Станчев е градена бавно и смислено с „уроците“ на Роден, Хенри Мур, Джакомети, Бранкузи и българския Александър Дяков. Последният ще пише след време за Станчев: „За по-малко от половин век той достигна в пластиката си внушението на вградените в материала духовни стойности със съвременна чувствителност и талант.“ В това ателие са подредени завършени пластики, проекти, скулптурни решения за монументални творби – една антология на неговото богато творчество.

IN THE STUDIO OF THE ARTIST

Sculptors are a special kind of artists, who have the privilege to create long lasting art. Art, which can span the time when it was created. That is why sculptors have a natural sense of responsibility before their own talent. But there is something even more important which keeps them in good condition, namely the need to keep the initial creative idea spark, until it is recreated in the shape of stone, wood, or metal. With drawing and painting everything happens somehow quicker while with sculpture, the care to keep the initial passion throughout the continuous work with the material is constant. Together with masterfulness, there are qualities required, such as stable concentration, perseverance, determination, courage, and most of all strong character. To be an artist in our informational time and a sculptor at that, this is some kind of anachronism, but we need it, to maintain our spiritual needs and to preserve the aesthetic spirit created through the centuries by the countless artists.

We are in a real sculpture studio in Marinka, a village near Burgas, where Nikola Stanchev works. What brought us was the interest and desire to get to know the artist better, up close, and with his art. The sculptor is a creator with a solid creative biography. He has graduated the Art Secondary School in Sofia and the "Nikolay Pavlovich" Art Academy under the famous Bulgarian sculptor Lyubomir Dimitrov. From then until today, he built his unique plastic language, which contains the idea of art's live presence, of the pulsing power of creation.

Nikola Stanchev's aesthetics was built slowly and meaningfully with the "lessons" of Rodin, Henry Moore, Giacometti, Brâncuși, as well as the Bulgarian Aleksandar Dyakov. The latter writes after spending time with Stanchev: "In less than a century, he achieved in his plastic the suggestion of the spiritual values built-in in the material, he did this with a contemporary sensitivity and talent." In this studio, there are complete plastics, project ones, sculpture solutions for monumental works – an anthology of his rich creative legacy. He is the author of extraordinary exterior creations like: "Welcome Symbol of Burgas", the plastic composition in front of the opera and ballet theatre, "The Suitcase of Memories" in front of the train station square, the monument of Hristo Fotev in the seaside park, the monument of the Macedonian refugees in Nesebar, about which G. Dyulgerov made a documentary. These are the signs of maturity and of stabilising his talent.

We are in this magical place, which knows the moments of suffering and rapture in the creative processes of an original contemporary sculptor. Mastering the material superbly, he can work equally successfully with clay, with bronze, with wood, with stone. He has also managed to create an impressive collection of chamber plastic, portraits, monuments. He is creative and convincing with his semi-abstract and abstract shapes, which have the synthesis of matter and spirit in them. His portraits are built categorically and entirely with energetic and brave decisions. He is talented with good plastic measure for both the classical and the modern, he achieves an honourable presence of the shape and the inner substance of the person.

Той е автор на изключителни екстериорни творения като: „Входен знак на Бургас”, пластична композиция пред театъра за опера и балет, „Куфарът на спомените” пред гаровия площад, паметника на Христо Фотев в морската градина, паметника на македонските бежанци в Несебър, за който беше създаден документален филм от Г. Дюлгеров. Това са знаците за настъпилата зрялост и за стабилизиране на неговия талант.

Ние сме в това възшебно пространство, което познава миговете на страдание и възторг при творческите процеси на един оригинален съвременен скулптор. Владеейки превъзходно материала, той еднакво успешно работи с глина, с бронз, с дърво, с камък. Успял е да създаде и впечатляваща колекция от камерна пластика, портрети, паметници. Изобретателен и убедителен е със своите полуабстрактни и абстрактни форми, в които има синтез между материя и дух. Портретите му са изградени категорично и цялостно с енергични и смели решения. Надарен с пластическа мярка за класическо и модерно, той постига достойно присъствие на формата и вътрешното съдържание на личността.

Малките пластики впечатляват с умението на художника да синтезира логика, емоция, култура. В това царство на метаморфозите се преплитат предмети и човешки фигури, обединени от един и същ химн на жизнения порив на твореца. Той е художник, който не се задоволява с имитиране на външните форми, с маските, а търси вътрешното съдържание и смисъла. В тези малки форми изявява оригиналните си идеи за пространство и форма, за движение и покой.

В монументалните творби на Никола Станчев има организация, автономни стойности и цялост. Те са като проявления на един висш свят, материализиран за нас и ни убеждават, че изкуството е най-прекият начин за връзката между хората. В творбите му има вътрешен импулс, магнетизъм, способност да налага и привлича идеи. Много от скулптурните паметници на художника са доказателства за високата настройка на неговия хуманистичен порив. Те са знак, форма, изкристализирала идея, отправена към съвременните, но и към бъдещите поколения.

Никола Станчев е от онези творци, без които съвременното българско изкуство не би придобило своята културна и естетическа цялост.

Пенка Седларска

His small plastics impress with the artist's ability to synthesise logic, emotion, culture. In this kingdom of metamorphosis, objects and human figures intertwine, united by the same hymn of the creator's life impulse. He is an artist who is not satisfied with imitating outer shapes, with masks, he looks for the inner meaning and sense. In these small shapes he expresses his original ideas of space and shape, of movement and rest.

In the monumental works of Nikola Stanchev, there is organisation, autonomous values and integrity. They are like manifestations of a higher world, materialised before us, convincing us that art is the most direct way to connect people. His works contain an inner impulse, a magnetism, an ability to impose and attract ideas. Many of the sculpture monuments of the artist are proof of the higher tuning of his humanistic drive. They are a sign, a shape, a crystalised idea, directed at the contemporary, but also at the future generations.

Nikola Stanchev is one of these creators without whom contemporary Bulgarian art would not have its cultural and aesthetic completeness.

Penka Sedlarska

АЛБУМ

ALBUM

МАЛКА ПЛАСТИКА

SMALL PLASTIC

ЮБИЛЕЙНА ИЗЛОЖБА МАТЕРИЯТА СЪЩО Е ДУХ

JUBILEE EXHIBITION MATTER IS SPIRIT TOO

ЖЕНСКИ ТОРС
мрамор , 63 см
FEMALE TORSO
marble , 63 cm

САМОЧУВСТВИЕ
алюминий , 83 см

SELF-CONFIDENCE
aluminium , 83 cm

ЛУНАТА И ОБЛАКА
алуминий , 32 см

THE MOON AND THE CLOUD
aluminium , 32 cm

ЛУНАТА И ОБЛАКА
алуминий , 32 см

THE MOON AND THE CLOUD
aluminium , 32 cm

СЕМЕЕН ПОРТРЕТ 1
бронз , 24 см

FAMILY PORTRAIT 1
bronze , 24 cm

РОМАНТИК
бронз , 55 см, художествена галерия Добрич

ROMANTIC
bronze , 55 cm, art gallery Dobrich

ВЕЧНОСТЬ
бронз , 22 см

ETERNITY
bronze , 22 cm

ЗА МОЯТА ПУБЛИКА
бронз , 67 см
TO MY AUDIENCE
bronze , 67 cm

ЗАКЛИНАНИЕ
бронз , 55 см

SPELL
bronze , 55 cm

ТАНЦ
бронз , 62 см
A DANCE
bronze , 62 cm

БУХАЛ
КАМЪК , 48 cm

OWL
stone , 48 cm

В ПОЛЕТ
алюминий и мрамор , 70 см
FLIGHT
aluminium, marble , 70 cm

ЭНЕРГИЯ
бронз , 35 см

ENERGY
bronze , 35 cm

СЛЪНЧЕВА КОЛЕСНИЦА
бронз , 33 см

SUN CHARIOT
bronze , 33 cm

ТАНЦ ПОД ЗВЕЗДИТЕ
дърво , 81 cm

A DANCE UNDER THE STARS
wood , 81 cm

ПО ВЪЛНИТЕ
бронз и мрамор, 35 см
ALONG THE WAVES
bronze and marble, 35 cm

МАЙКА МИ
бронз , 49 см, колекция Константин Павлов

MY MOTHER
bronze , 49 cm, Konstantin Pavlov collection

СРЕДНОЩНИ ГОСТИ
бронз и дърво , 171 см

MIDNIGHT GUESTS
bronze and wood , 171 cm

СРЕДНОЩНИ ГОСТИ 1
бронз и дърво , 171 см

MIDNIGHT GUESTS 1
bronze and wood , 171 cm

ОПЛАКВАЧКИ
бронз , 39 см, Бургаска художествена галерия Петко Задгорски

MOURNERS
bronze , 39 cm, Burgas Art Gallery Petko Zadgorski

МЕТЕОРИТ
бронз , 27 см

METEORITE
bronze , 27 cm

BOEBOДА
бронз , 24 см

CHIEFTAIN
bronze , 24 cm

БАКХАНКА
бронз , 67 см

BACCHANTE
bronze , 67 cm

ДИАЛОГ
бронз , 20 см
DIALOGUE
bronze , 20 cm

ПЕПЕРУДА
бронз , 25 см

BUTTERFLY
bronze , 25 cm

ХРИСТО ФОТЕВ
бронз , 25 см, СГХГ София, БХГ Петко Задгорски, Бургас

HRISTO FOTEV
bronze , 25 cm, SGHH Sofia, BHG Petko Zadgorski, Burgas

ЛЮБА
бронз , 39 см , БХГ Петко Задгорски, Бургас
LYUBA
bronze , 39 cm, BHG Petko Zadgorski, Burgas

СВЕТЛАНА
керамика , 22 см

SVETLANA
ceramic , 22 cm

СИМЕОН ДИМИТРОВ
бронз , 41 см , колекция Симеон Димитров

SIMEON DIMITROV
bronze , 41 cm , Simeon Dimitrov collection

КОПНЕЖ
бронз , 23 см

YEARNING
bronze , 23 cm

ХАРМОНИЯ
бронз , 40 см

HARMONY
bronze , 40 cm

ΜΟΝΟΥΜΕΝΤΑΛΗ ΠΛΑΣΤΙΚΑ

MONUMENTAL PLASTIC

ПРЕДСТАВЛЕНИЕТО ЗАПОЧВА, КОМПОЗИЦИЯ ПРЕД ОПЕРАТА, БУРГАС
бетон, музайка и алуминий

THE SHOW STARTS, COMPOSITION IN FRONT OF THE OPERA HOUSE, BURGAS
concrete, mosaic, aluminium

ПРЕДСТАВЛЕНИЕТО ЗАПОЧВА, КОМПОЗИЦИЯ ПРЕД ОПЕРАТА, БУРГАС
бетон, музайка и алуминий

THE SHOW STARTS, COMPOSITION IN FRONT OF THE OPERA HOUSE, BURGAS
concrete, mosaic, aluminium

ПАМЕТНИК НА ХРИСТО ФОТЕВ , ПРИМОРСКИ ПАРК БУРГАС
бронз

MONUMENT OF HRISTO FOTEV, SEASIDE PARK BURGAS
bronze

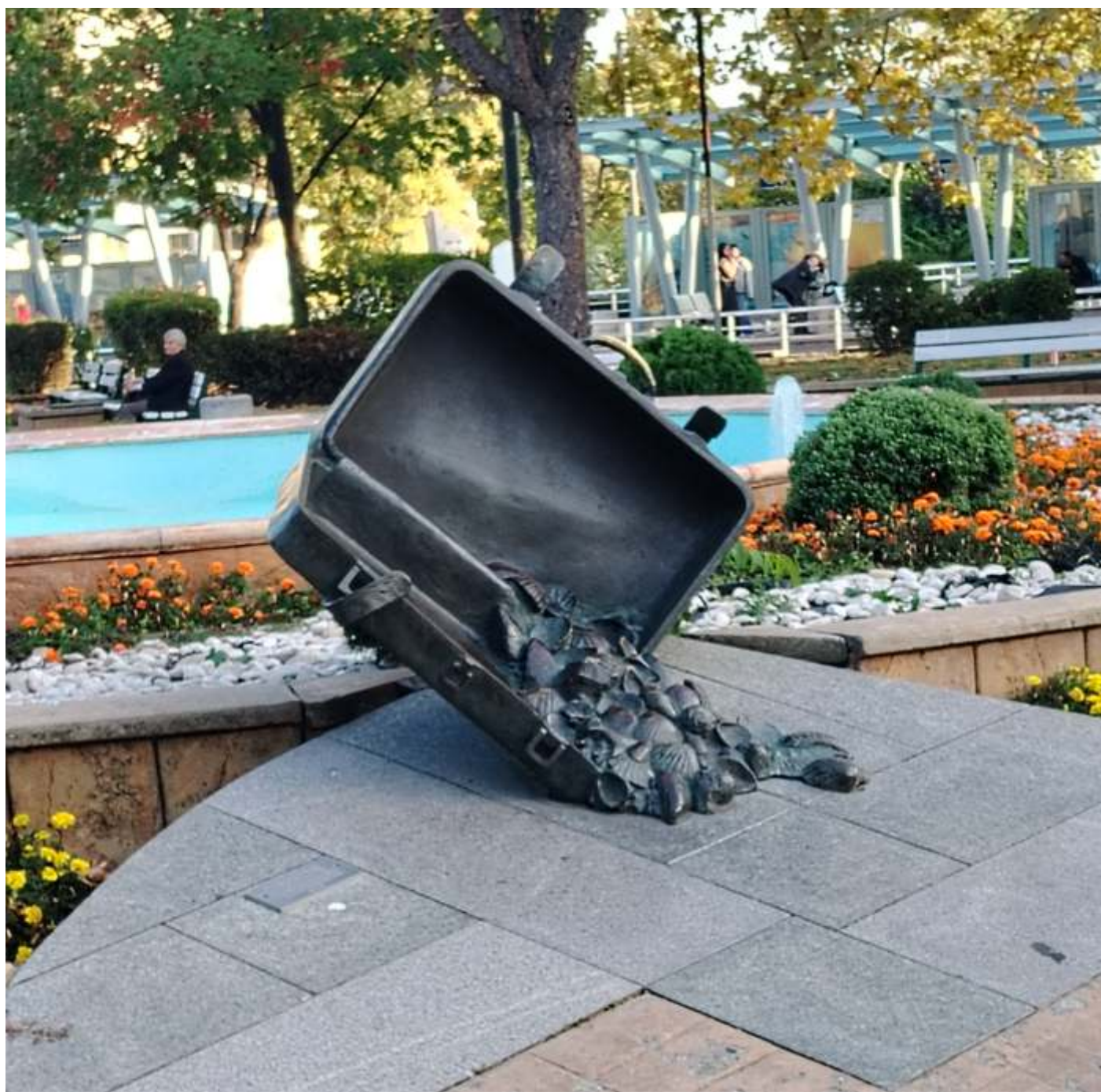
ВХОДЕН ЗНАК БУРГАС
мозайка и бетон

WELCOME SIGN BURGAS
mosaic and concrete

ПАМЕТНИК НА БЕЖАНЦИТЕ ОТ МАКЕДОНСКА ТРАКИЯ
камяк

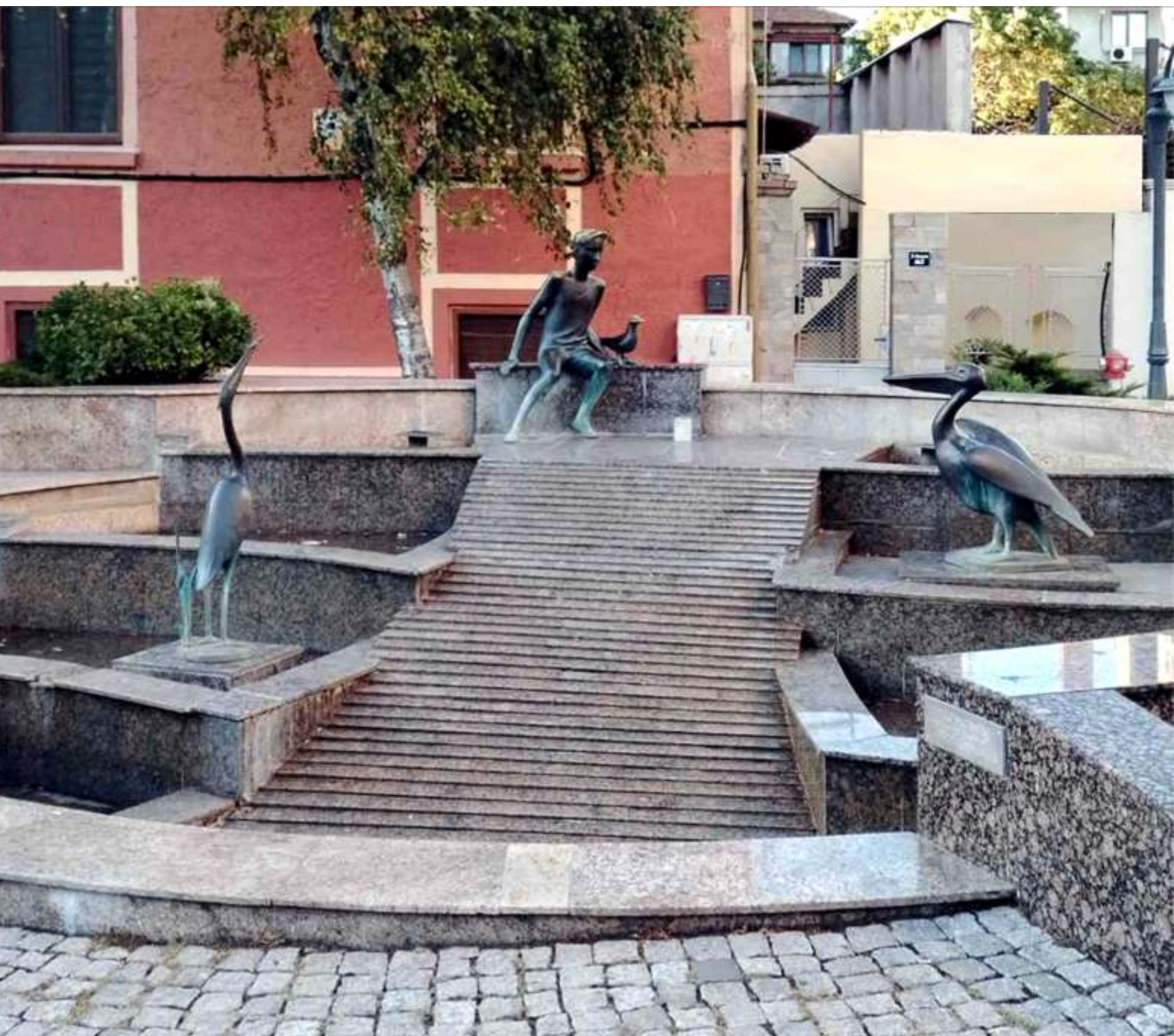
MONUMENT OF THE MACEDONIAN THRACE REFUGEES
stone

КУФАРЪТ НА СПОМЕНИТЕ
бронз
THE SUITCASE OF MEMORIES
bronze

ГЛАРУС - ПОМОРИЕ
бетон
SEAGULL – POMORIE
concrete

МОМЧЕТО КОЕТО ГОВОРИ С ПТИЦИТЕ
бронз

THE BOY WHO SPEAKS WITH THE BIRDS
bronze

ПАМЕТНИК НА ГЕОРГИ МИНЧЕВ - СОЗОПОЛ
мрамор

MONUMENT OF GEORGI MINCHEV - SOZOPOL
marble

ВОДНО ОГЛЕДАЛО - ЛИЛИЯ
мрамор и алуминиева сплав
WATER MIRROR - LILY
marble and aluminium alloy

ВОДНО ОГЛЕДАЛО - ЛИЛИЯ
мрамор и алуминиева сплав
WATER MIRROR - LILY
marble and aluminium alloy

ОСВЕТИТЕЛНО ТЯЛО - ИНТЕРИОР ЖП ГАРА БУРГАС
алуминий и стъкло

LIGHT BODY – INTERIOR OF BURGAS TRAIN STATION
aluminium and glass

ОСВЕТИТЕЛНО ТЯЛО - ИНТЕРИОР ЖП ГАРА БУРГАС
алуминий и стъкло

LIGHT BODY – INTERIOR OF BURGAS TRAIN STATION
aluminium and glass

ОСВЕТИТЕЛНО ТЯЛО - ИНТЕРИОР ЖП ГАРА БУРГАС
алуминий и стъкло

LIGHT BODY – INTERIOR OF BURGAS TRAIN STATION
aluminium and glass

МАЛКА ПЛАСТИКА

SMALL PLASTIC

ПРИШЕЛЕЦ
алуминий , 52 см

ALIEN
aluminium , 52 cm

ПРИШЕЛЕЦ
алюминий, 52 см

ALIEN
aluminium, 52 cm

ПЕТЛЕ
бронз , 38 см, колекция Симеон Димитров

COCKEREL
bronze , 38 cm, Simeon Dimitrov collection

СЪВЕТ НА СТАРЕЙШИНИТЕ
бронз и дърво , 56 см, колекция Костадин Костадинов

COUNCIL OF THE ELDERS
bronze and wood , 56 cm, Kostadin Kostadinov collection

НОКТИОРО
бронз , 41 см

NOCTURN
bronze , 41 cm

ПОБЕДИТЕЛ
бронз , 48 см

VICTOR
bronze , 48 cm

МЕЖДУВЪЗДНА ПЕПЕРУДА - КОСМОСЪТ Е ЗА ПОЕТИ И УЧЕНИ
алуминий , 53 cm

STAR BUTTERFLY - THE COSMOS IS FOR POETS AND SCIENTISTS
aluminium , 53 cm

ДАМАТА С КУЧЕНЦЕ
алуминий , 107 см

THE LADY WITH THE LITTLE DOG
aluminium , 107 cm

ДАМАТА С КУЧЕНЦЕ
алуминий , 107 см

THE LADY WITH THE LITTLE DOG
aluminium , 107 cm

СЕМЕЙСТВО
бронз , 57 см

FAMILY
bronze , 57 cm

БАЛАНС
алуминий и мрамор , 30 см

BALANCE
bronze and marble , 30 cm

ПЕЛИКАН
алуминий , 42 см

PELICAN
aluminium , 42 cm

ЩАСТЛИВЕЦ
Дърво , 72 cm
LUCKY MAN
wood , 72 cm

ИКАР
бронз , 37 см

ICARUS
bronze , 37 cm

УТРО
алуминий , 175 см

MORNING
aluminium , 175 cm

МИТ
бронз и алюминий , 65 см

MYTH
bronze and aluminium , 65 cm

ЕДИНСТВО

бронз и алуминий , 82 см, частна колекция

UNITY

bronze and aluminium , 82 cm, Private collection

МЛАДОСТ
бронз , 52 см, колекция Антон Станков

YOUTH
bronze , 52 cm, Anton Stankov collection

ПРОХОЖДАНЕ
бронз , 25 см

LEARNING TO WALK
bronze , 25 cm

РУМЕНА ТРИФОНОВА
бронз , 34 см

RUMENA TRIFONOVA
bronze , 34 cm

РУМЕНА ТРИФОНОВА
бронз , 34 см

RUMENA TRIFONOVA
bronze , 34 cm

МАГИСТРАТ
бронз и дърво, 35 см, частна колекция

MAGISTRATE
bronze and wood, 35 cm, Private collection

ЕЛЕНА КУТЕВА
бронз , 34 см, частна колекция

ELENA KUTEVA
bronze , 34 cm, Private collection

ХИНДО
бронз, 28 см, частна колекция

HINDO
bronze, 28 cm, Private collection

ТОРС
мрамор , 38 см

TORSO
marble , 38 cm

ЩУРЕЦ
алуминий , 66 см

CRICKET
aluminium , 66 cm

БАЛЕРИНА
бронз , 23 см, частна колекция

BALLERINA
bronze , 23 cm, Private collection

ЛУННА ПЪТЕКА
бронз и дърво , 100 см

MOON PATH
bronze and wood , 100 cm

РАВНОВЕСИЕТО
бронз , 32 см, частна колекция

EQUILIBRIUM
bronze , 32 cm, Private collection

МИМ
бронз , 68 см, частна колекция

MIME
bronze , 68 cm, Private collection

МАЙЧИНСТВО
бронз , 25 см
MOTHERHOOD
bronze , 25 cm

МОРСКИ ПРАЗНИК
алуминий , 46 см

SEA HOLIDAY
aluminium , 46 cm

МОРСКИ ПРАЗНИК
алуминий , 46 см

SEA HOLIDAY
aluminium , 46 cm

ПЪТЯТ
бронз , 41 см, колекция Симеон Димитров
THE ROAD
bronze , 41 cm, Simeon Dimitrov collection

ПЪТЯТ
бронз , 41 см, колекция Симеон Димитров
THE ROAD
bronze , 41 cm, Simeon Dimitrov collection

ПЪТЯТ
бронз , 41 см, колекция Симеон Димитров

THE ROAD
bronze , 41 cm, Simeon Dimitrov collection

ВОДОПАД
мрамор и камък , 56 см

WATERFALL
marble , 56 cm

ПЛАСТИКА
алуминий, 31 см
PLASTIC
aluminium, 31 cm

ОБЯТИЕ
мрамор, 61 см

HUG
marble, 61 cm

ТАНЦ
бронз , 31 см

DANCE
bronze, 31 cm

КАРНАВАЛ
бронз , 30 см

CARNIVAL
bronze , 30 cm

СРЕБЪРНА ЧАЙКА - награда СОФИЯ ФИЛМ ФЕСТИВАЛ НА БРЕГА

SILVER SEAGULL - award SOFIA FILM FEST AT THE COAST

ЖИВОТ В ДАТИ

A LIFE IN DATES

УВАЖАЕМИ Г-Н СТАНЧЕВ,

Изказвам своите най-сърдечни поздравления към Вас за издаването на този прекрасен албум. От страниците на изданието усещаме полъха на таланта и предаността на твореца към изкуството. Албумът безспорно ще бъде вдъхновение, както за други творци, така и за почитателите на скулптурата.

За мене е чест и удоволствие да поздравя човека, големия майстор, който с таланта си прослави традициите на Бургас, създавайки широка гама от произведения на изкуството, станали емблематични за хората и града ни. Всяка страница от изданието ни потапя в интересния Ви свят и ни позволява да се докоснем до вашата творческа енергия. Специални благодарности, че споделяте по този начин своята страст и ни давате възможността да се насладим на Вашите шедьоври.

Пожелаваме Ви неограничено вдъхновение и още много нови реализирани проекти.

Димитър Николов
Кмет на Община Бургас
2024 г

DEAR Mr. STANCHEV,

I present to you my most sincere congratulations on the publishing of this wonderful album. We can feel the sense of talent and devotion of the artist to his art coming off from the pages of the book. The album is undoubtedly going to be an inspiration to other artists, as well as to sculpture admirers.

For me, it is an honour and a privilege to congratulate the person, the grandmaster who, with his talent, made the traditions of Burgas famous, creating a wide range of artworks, which have become emblematic for our people and our town.

Every page of the book takes us deeper into your interesting world and allows us to feel your artistic energy. Special thanks to you for sharing your passion in this way and for giving us the opportunity to enjoy your Masterpieces. We wish you unlimited inspiration and many more finished projects.

Dimitar Nikolov
Mayor of Burgas Municipality
2024 г..

ИЗЛОЖБАТА НА СКУЛПТОРА НИКОЛА СТАНЧЕВ

През ноември 1979 година се състоя първата самостоятелна изложба на скулптора Никола Станчев. Участвал в окръжни и национални изложби, той оформя сегашната си първа експозиция от 15 творби (почти всички изпълнени в бронз), което дава възможност да се запознаем с неговите последни постижения и творчески концепции. Творбите носят особеностите на почерка му, който се изразява в стабилна композиционна постройка, обобщеност на обемите му, деликатност при изобразяване на персонажите, уравновесено психологическо състояние.

Вниманието си Станчев насочва към портрета в еднофигурната композиция. Портретите му са много добре защитени с няколко глави на конкретни хора: „Елена“, „Люба“, „Майсторов“, „Христо Фотев“. Налице е голямото умение на автора да вниква във вътрешния свят на портретувания и да го изобрази с крайно пестеливи изразни средства. Това придава цялостност и обобщеност на образа, без той да губи индивидуалните си черти. Изтънчено психологическо вглъбяване, мека моделировка на отделните детайли, леко загатване на движението на главата, добро преливане на обемите са характерни за портрета „Елена“. При „Люба“ стилизацията и обобщеността се допълват с изящното подчертаване на някои детайли – устни, нос, вежди. Изразът има трайно и неприходно въздействие.

Оригиналното композиционно решение на портрета на Христо Фотев подсказва, че скулпторът търси за всеки свой персонаж специфичното триизмерно изображение. Тук се усеща и особеното авторско отношение към обекта, стремежът му да навлезе в дълбочините на сложния поетически свят на портретувания, да изрази неговата одухотвореност. В портрета „Майсторов“ изразните средства, които използва художникът, също са пестеливи, но носят по-голяма близост до натурата. Въздействието се подсилва от издължените пропорции на шията. В „Двоен портрет“ той съпоставя един и същ портрет в два материала, с различна сила на въздействие. Формата е обобщена и е доведена до метафизичност.

Германия гр. Вайсентфелдс 1999 г.

THE EXHIBITION OF THE SCULPTOR NIKOLA STANCHEV

In November 1979 the first independent exhibition of the sculptor Nikola Stanchev was held. He had participated in district and national exhibitions, he is now putting together his current first exhibition of 15 works (almost all of them in bronze), which gives us the opportunity to get to know his latest achievements and creative concepts. The works bear the specifics of his style, which is expressed in a stable compositional structure, summarisation of his volumes, delicacy when portraying characters, balanced psychological state.

Stanchev points his attention to the portrait in the one-figure composition. His portraits are very well protected with a few heads of specific people: "Elena", "Lyuba", "Maystorov", "Hristo Fotev". We can see the great skill of the creator to understand the inner world of the portrayed person and to show them with extremely minimalistic creative means. This gives a wholesomeness and summarisation of the image, without it losing its individual features. The "Elena" portrayed shows a fine psychological understanding, soft modelling of the separate details, a slight hint at the movement of the head, and good flow of the volumes.

The original composition decision of the Hristo Fotev portrait suggests that the sculptor looks for a specific three-dimensional imaging for each of his characters. Here you can feel the special attitude of the author towards the subject, his strive to enter the depths of the complex poetic world of the portrayed person, to preserve his spirituality. In the "Maystorov" portrait, the expressive means the artists used are also minimalistic but they are closer to life. The impact is increased by the elongated proportions of the neck. In "Double portrait" he juxtaposes the same portrait in two different materials, with a different power of impact. The shape is summarised and brought to a metaphysical state.

Germany, Weissentfelds, 1999.

Пластичният език при портрета намира свое развитие и във фигуралната композиция. Интересно разчленена и раздвижена в пространството, а в някои моменти и застинала, тя налага същото тънко артистично чувство на автора, който се стреми да долови необикновеното в обикновените неща. Да вдъхне живот на скритото, неувимото в човешкия свят и да го превърне в изкуство. Скулпторът се е докосвал до тези проблеми, а някъде е намирал тяхното пластическо решение. Композициите „Романс“, „Актриса“, „Романтик“, „С маска“, „Кукловод“ отразяват именно тези търсения на автора. Докато при първите две фигури са изведени с една по-голяма изчистеност на линиите и монолитност на кариатиди, пестеливост в загатване на движението и състоянието, то другите са решени в по-друг план. Формата им е богата и нюансирана. Фигурите живеят свободно в пространството, силуетът е начупен и неспокоен. Деформацията, съществуващата тук-там схематичност, условността при моделирането на главата и тялото и някои анатомични детайли са изграждащите компоненти на тези творби. Жестът допълва авторовата идея за конкретно съдържание, което е вложено в самите наименования – „Кукловод“ и „С маска“. Като постижения в изложбата можем да отбележим и моделираните с прецизност и финес „Торс“, „Фигура на момиче“ и „Мъжки торс“.

С първата си самостоятелна изложба Никола Станчев защитава своя позиция, проявява се като талантлив и търсец автор.

Богомил Живков
1979

Германия гр. Вайсентфелдс 1999 г.

The plastic language in the portrait also has its development in the figure compositions. It is segmented and spatially stirred in motion in an interesting way, and at some moments, it is also frozen, it gives us the same fine artistic feeling for the artist, who strives to catch the extraordinary in ordinary things. To give life to what is hidden, to the uncatchable in the human world and to turn it into art. The sculptor has touched these problems and sometimes he has found their plastic solution. The compositions "Romance", "Actress", "Romantic", "Masked", "Puppeteer" reflect precisely these searches of the artist. While the first two figures have cleaner lines and the monolith-like essence of caryatids, a minimalistic hint of their movement and state, the others have been made with a different plan altogether. Their shape is rich and nuanced. The figures live freely in space, their silhouette is broken up and restless. The deformation, the sketchiness you can see here and there, the conventionality when modelling the head and the body and some of the anatomic details are the building blocks of these creations. The gesture completes the artists' idea for a specific content, which has been incorporated in the names themselves – "Puppeteer" and "Masked". As achievements in the exhibition we can also point out "Torso", "Figure of a Girl", and "Men's Torso", which were modelled with precision and finesse.

With his first independent exhibition Nikola Stanchev defends his position, he comes through as a talented and searching artist.

Bogomil Zhivkov
1979

Germany, Weissentfelds, 1999.

ИНТЕРВЮ С НИКОЛА СТАНЧЕВ

Диалога води Георги Янакиев

Георги Янакиев - Живеем в един малко по-хубав град – това е една голяма Ваша заслуга. Името Ви ще остане в златната страница на Бургас заедно с италианския архитект и строител Тоскани и заедно с благодетеля на града – Коджакафалията. Това са неща, които остават за векове... Александър Дяков казва за Вас: „Това е човек, който ме надмина“.

Никола Станчев – Аз се изненадвам, че го знаете това нещо, той го е споменал пред други хора ....

Г. Я. - И пояснява, че Вие сте оригинален, със собствен стил, така наречения „Кольов стил“ ...

Н.С. - Аз мисля, че Дяков е уникален скулптор, мисля, че ако сме имали голям скулптор, то това е точно той...

Г. Я. - Казвате: „Аз се състезавам със себе си.“

Н.С. - Трудно е човек да говори за себе си. Като казвам – аз се състезавам със себе си – имам предвид, че ако всяка следваща творба, която създавам, не е по-добра от предната, смятам, че не съм мръднал напред...

Г. Я. - Любопитно е, добруджанските поля още ли са в съзнанието Ви или морето ги замени?

Н.С. - Двайсет години не бях ходил в Добрич и навлизайки в същинската Добруджа, миризмата веднага ми направи впечатление, веднага си я спомних. Има неща, които се запомнят в една възраст, които са неизличими... това е един друг свят, други са мащабите...

Г. Я. - Тих занаят е вашият и самотен....

Н.С. - Не тих, шумен е... Но да, самотен.

Г. Я. - Различни хора от различни съсловия дават мнения за монументални творби, за пластики и скулптори?

Н.С. - Смятам, че паметниците са ориентирани към широка обществена група хора и не може да не се съобразява скулпторът с изразните средства...

Г. Я. - Какво Ви отведе в с. Маринка?

Н.С. - В Маринка ми е ателието и там изкарвам повече време. В Бургас жилището го ползвам като мотел.

Г. Я. - Съдбата има ли пръст в това да изберете скулптурата като свое призвание?

Н.С. - Може би да. Майка ми искаше да кандидатствам в Художествената гимназия. Аз май исках да бъда в техникум. Пратиха ме в София, кандидатствах и влязох.

Г. Я. - Кога осъзнахте, че ще се занимавате със скулптура?

Н.С. - Програмата на гимназията е такава – първите две години се работи живопис, рисуване, скулптура, а след втората година се специализира само вече съответната специалност. Аз исках да рисувам живопис. Но учителите ми казаха, теб те бива в скулптурата и аз ги послушах. Обаче, много рядко ходех, защото много лесно ми се отдаваше всичко.

Г. Я. - Добър ден казвам на професор Николай Майсторов. Радвам се да Ви чуя в ефира на БНР Бургас! Каква е Вашата истина за моя гост?

Николай Майсторов – Познаваме се отдавна, още от Художествената гимназия, така че мога да кажа, че съм проследил цялото негово развитие. Той е изключително доказан талант и мащабен скулптор. Бих казал, че град Бургас има късмет с този скулптор, защото той там изгради своя талант и го изведе в своята монументална и интимна скулптура ! Монументалната скулптура създаде характер на бургаската среда, не можем да забравим неговите творения, особено пред операта на Бургас.

AN INTERVIEW WITH NIKOLA STANCHEV

Georgi Yanakiev leads the dialogue

Georgi Yanakiev – We live in a town that is more beautiful – this is a big achievement of yours. Your name will remain on the golden page of Burgas, together with the names of the Italian architect and builder Toscani and the patron of the town – The Kodjakafalia. These are things that remain for centuries... Aleksandar Dyakov said about you: “This is a person who has surpassed me.”

Nikola Stanchev – I am surprised that you know this thing, he has mentioned it in front of other people ...

GY – He also elaborated that you are original, with your own style, the so called “Kolyov style” ...

NS – I think Dyakov is a unique sculptor, I think if we ever had a big sculptor, it is precisely him ...

GY – You say, “I compete with myself.”

NS – It is difficult for a person to talk about themselves. When I say – I compete with myself, what I mean is, if every next work I create is not better than the previous, I consider that I have not made any progress...

GY – We are curious, are the Dobrudzha fields still in your mind or did the sea replace them?

NS – I hadn't been to Dobrich in twenty years and going into the true Dobrudzha, I noticed the smell straight away, I remembered it immediately. There are things you remember from a certain age, which are indelible... this is a different world, the scale is different

GY – Your craft is quiet and lonely...

NS – It is not quiet, it is noisy... But yes, it is lonely.

GY – Different people from different backgrounds give opinions about monumental works, plastics and sculptors?

NS – I believe that monuments are addressed towards the wider public group of people and the sculptor has to take into consideration the means of expression...

GY – What took you to Marinka Village?

NS – My studio is in Marinka and that is where I spend most of my time. I use my place in Burgas as a motel.

GY – Does fate have anything to do with you choosing sculpture as your calling?

NS – Maybe yes. My mother wanted me to apply to the Art Secondary School. I think I wanted to go to a vocational school. They sent me to Sofia, I applied and was accepted.

GY – When did you realise that you are going to work in sculpture?

NS – This programme in the secondary school was like this – first two years you study painting, drawing, sculpture and after the second year you specialise in just your chosen specialty. I wanted to paint. But my teachers told me I was good at sculpture, and I listened to them. But I used to go very rarely because everything was coming to me very easily.

GY – I greet Professor Nikolay Maystorov. I am glad to hear you on air at the Bulgarian National Radio Burgas! What is your truth about my guest?

Това е изключителен скулптурен ансамбъл. Не може да забравим и интимния, така да го кажа монументален портрет, в цяла фигура на поета Фотев, с характер, с излъчване на поетична стойност към този бургаски български гений!

Друга голяма сила в качеството на Станчев е неговата интимна експериментална скулптура в ателието. В началото на своето развитие работеше, експериментираше към абстрактната форма, но от доста време се пренесе към фигуративната скулптура. Започна да го интересува човешката фигура като психология, като екзистенция и той я разкрива с голяма дълбочина. Неговата форма не е агресивна, тя носи интимна поетична стойност, нюансирана и това особено създава дълбоко отношение към психиката на човешките фигури, които изразява. Мащабът на скулптора Никола Станчев, така да се каже, е лицето на Бургас и късмет е, че с този скулптор Бургас придоби знакова образна стойност!

Г. Я. - Така е абсолютно! Благодаря Ви, г-н Професор!

Никола Станчев - На моменти си задавам въпроса, точно за мен ли става дума? Не сме свикнали много да ни хвалят, защото не е, както в актьорското майсторство, когато си на сцената те аплодират, при нас много рядко се случва това!

Г. Я. - Би трябвало някой да направи паметник и на Вас, господин Станчев..

Н.С. - А, не съм още за паметник..

Г.Я. - Имаме една дама на телефона. Казва се Николина Канарова.. Здравейте госпожо, Вие сте една от най-добрите майстори на образци и фигури от камък и бронз у нас и правите великолепни портрети. Ако трябва да направите портрет на Никола Станчев, как би изглеждал?

Николина Канарова – Трябва да го направя и тогава ще видим... Но трябва да ми позира.

Г. Я. - Откога познавате Никола Станчев?

Николина Канарова – Още от ученици... Не сме били постоянно заедно, но хора, които така са близки по дух, по възгледи, за тях няма значение време, разстояния...

Г. Я. - Кое прави Никола Станчев различен от всички останали скулптори?

Николина Канарова - Всички скулптори притежават някакви пластични умения, технически, художествени, но понеже изкуството е духовен процес, дело е на духа, на ума, и на сърцето, трябва да се препокрива с житейското кредо. Да е плод на божествените човешки добродетели и на първо място духовност, обич, хуманизъм в служба на светлината, разбира се. Само тогава един художник може да бъде наречен истински художник. Всички тези неща ги притежава Кольо Станчев, той е успял да проникне в дълбочината на същността на изкуството, което мога да кажа, че е рядкост, защото много колеги, за съжаление, се плъзгат по повърхността, по видимата част. Докато при Кольо този подход е изконен, душевен и начин на живот!

Г. Я. - Благодаря Ви, госпожо Канарова.

Н.С. - От малка беше такава, особена! И в това „особена“ аз влагам твърде много неща!

Г. Я. - Кое прави хората човеци?

Н.С. - Фундаментална тема. Като млад, седях в компания, бяха завършени личности, говорят за някой – той е честен човек... Изненадах се от акцента... Със стечение на годините достигнах до мисълта, че единственият критерий на тоя свят е моралният. Всичко се върти около това!

Nikolay Maystorov – We have known each other for a long time, since the Art Secondary School, so I can say that I have followed his whole development. It has been proved that he has an exceptional talent and is a large-scale sculptor. I would say that Burgas Town has been lucky with this sculptor because this is where he built his talent up and showed it in his monumental and intimate sculpture! The monumental sculpture created a special character for the Burgas environment, we cannot forget his creations, especially before the Burgas Opera. This is an exceptional sculpture ensemble. We cannot forget the intimate, so to speak, monumental portrait, in life-size, of the poet Fotev, with character, with an aura of poetic value towards this Burgas and Bulgarian genius!

Another big strength in Stanchev's quality is his intimate experimental sculpture in the studio. In the beginning of his development he was working, experimenting towards the abstract, but for a while now he has moved towards figurative sculpture. He started being interested in the human figure as psychology, as existence and he reveals it in great depth. His shape is not aggressive, it bears an intimate poetic nuanced value, and this especially created a strong attitude towards the psyche of the human figures he expresses. The scale of the sculptor Nikola Stanchev, so to speak, is the face of Burgas and it is lucky that with this sculptor, Burgas acquired a symbolic image value!

GY – This is absolutely true! Thank you, Mr Professor!

NS – Sometimes I ask myself this, is this really about me? We are not very used to being praised, because it is not like with actors who get applauded when they are on stage, with artists this happens very rarely!

GY – Someone should make a monument for you, Mr Stanchev...

NS – Well, I'm not ready for a monument, yet...

GY – We have a lady on the phone. Her name is Nikolina Kanarova... Hello ma'am, you are one of the best masters of models and figures made of stone and bronze in Bulgaria and you create marvellous portraits. If you were to make a portrait of Nikola Stanchev, what would it look like?

Nikolina Kanarova – I have to make it first and then we'll see... But he has to pose for it.

GY – How long have you known Nikola Stanchev for?

Nikolina Kanarova – Since we were students... We have not been together all the time but for people who are close in spirit, in world views, for them time and space does not matter...

GY – What makes Nikola Stanchev so different from all the other sculptors?

Nikolina Kanarova – All sculptors have some plastic skills, technical, artistic, but since art is a spiritual process, it is a work of the spirit, of the mind, and of the heart, it must correspond to the life creed. To be a fruit of the divine human values and in the first place of spirituality, love, humanism in service of the light, of course. Only then an artist could be called a true artist. All these things, Kolyo Stanchev has, he has managed to achieve deep understanding of the essence of art, which I can say is a rare thing because many of our colleagues, unfortunately, glide along the surface, along what you can see. While in Kolyo's work, this approach is primary and spiritual and a way of life!

GY – Thank you, Mrs Kanarova.

Г. Я. - На телефона е режисьорът Михаил Венков. Един от последните му филми е посветен на Вас – „До дъно изпий тишината“. Здравейте, господин Венков. Вие правите един филм за Илия Бешков, заради тоя филм се свързвате със Сашо Дяков, след това правите филм за Сашо Дяков, а той пък, Ви свързва с Никола Станчев...

Михаил Венков – Да, така !

Г. Я. - Какви са Ви спомените от заснемането на филма за Станчев?

Михаил Венков - Човекът и неговата професионална изява се преплитат, те са пресечна точка и не може да се отделят. Никола Станчев е благодатен за всеки режисьор, тъй като той представя своите виждания по един убедителен и атрактивен начин, който се възприема от евентуалния бъдещ зрител заинтригувано.

Г. Я. - Г-н Станчев, мъдростта привилегия ли е на старостта?

Н.С. - Да...

Г. Я. - Кое казвате по трудно – „ДА“ или „НЕ“?

Н.С. - Обикновено казвам „не“, по-трудно!

Г. Я. - А, съвети давате ли?

Н.С. - Избягвам, имах такъв период, когато давах, обаче като ми мина през ума, че може би в предишния си живот съм бил свещеник и приключих..

Г. Я. - Като казахте предишния живот, мислите ли за отвъдния свят?

Н.С. - Не мисля, знам, че съществува..

Г. Я. - А най-големият ви страх?

Н.С. - Че няма да ми стигне времето да свърша всичко, което съм започнал и което мисля.

Г. Я. - Ако можехте да избирате, в кой век бихте творили?

Н.С. - Мисля, че вече съм попаднал тук, когато е трябвало и където е трябвало.

Г. Я. - Завършваме с думи на Сашо Дяков. „Духът е по-силен от материята... Вие също имате изложба със заглавие „Материята също е дух“...

Н.С. - „Дух и материя“ - скулптурата на Дяков е изключителна.

Г. Я. - Вие сте човек, който създава красота

Н.С. - Мисля, че съм имал късмет. В смисъл, че съм се захванал с това нещо!...

Национално радио 2023 г.

NS – She was like this since she was young, peculiar! And in this “peculiar” I put way too many things!

GY – What makes people humans?

NS – A fundamental topic. When I was young, I was sitting with some people, they were all accomplished persons, they were talking about someone – he is an honest man... I was surprised by the accent... With years I reached the conclusion that the only criteria in this world is the moral one. Everything revolves around this!

GY – I have the director Mihail Venkov on the phone. One of his latest films was dedicated to you “Drink the silence in one go.” Hello, Mr Venkov. You made a film about Iliya Beshkov and because of that you got in touch with Sasho Dyakov, then you made a film about Sasho Dyakov and he in turn put you in touch with Nikola Stanchev...

Mihail Venkov – Yes, that's right!

GY – What are your memories from making the film about Stanchev?

Mihail Venkov – The man and his professional contribution are intertwined, they are a point of intersection and cannot be separated. Nikola Stanchev is like blessed rain to any director because he presents his views in a very convincing and attractive way, which makes the prospect future viewers perceive them as intriguing.

GY – Mr Stanchev, is wisdom a privilege of old age?

NS – Yes...

GY – Which one do you find harder to say – “YES” or “NO”?

NS – Usually it's harder to say “no”!

GY – Do you give advice?

NS – I try to avoid it, I had a period when I used to give advice but once I had a thought that maybe in my previous life I was a priest, then I stopped...

GY – You mentioned your previous life, do you think about the afterlife?

NS – I don't think about it, I know it exists...

GY – What is your biggest fear?

NS – That I won't have enough time to finish everything I have started and think about.

GY – If you could choose, which century would you create in?

NS – I think I ended up here, when and where I was supposed to.

GY – We bring this conversation to an end with the words of Sasho Dyakov – “Spirit is stronger than matter... You also have an exhibition entitled “Matter is spirit, too”...

NS – “Spirit and Matter” – the sculpture of Dyakov is extraordinary.

GY – You are a person who creates beauty.

NS – I think I was lucky. I mean, that I started doing this thing!...

National Radio 2023

БОГОМИЛ НИКОЛОВ

Приятелството ни с Никола Станчев датира още от 1958 година. Сближихме се в общежитието за „даровити деца“. Преминавайки през класовете на Художествената гимназия заедно, а впоследствие и през студентските години в Художествената академия, приятелството ни, човешко и творческо, се разви и от „даровити“ израснахме до „таланти“ творци. Впечатлява ме неговата ерудираност и неговият широк интерес към музикалното изкуство. В неговите творби се усеща влиянието на музиката в пластическите му изкази. Той прояви особено предпочитание като реши да се върне в Бургас, където вгълбен в своята творческа дейност, успя да се изгради като сериозен творец, скулптор със собствен стил, художник с определено място в картината на българското изобразително изкуство, с национално значение. Лиричен и фин или драматичен и мащабен неговите творби въздействат върху нас. Неспкоен, „търсец“ и зрял, той продължава да множи богатото си наследство, което оставя на града.

Културната карта на Бургас се обуславя от екстериорното монументално творчество на Никола Станчев. Пластическите му творби буквално украсяват града. Впечатляват съгражданите му и гостите, повдигат нивото на естетическата урбанистична картина.

Проф. Богомил Николов
Доктор Хонорис Кауза, НХА
2022 г.

BOGOMIL NIKOLOV

My friendship with Nikola Stanchev dates back to 1958. We became close in the dormitory for “gifted children”. Going together through the grades of the Art Secondary School and then later in our student years in the Art Academy, our friendship, both as people and artists, developed and from “gifted” we grew up to be “talented” creators. I am impressed by his erudition and his wide interest in music art. You can feel in his creations the influence of music in his plastic expressions. He showed a particular choice when he decided to go back to Burgas, where, engrossed in his creative activity, he successfully grew up to be a serious creator, sculptor with his own style, an artist with his own place in the tapestry of Bulgarian fine art, of national significance. Lyrical and fine or dramatic and large-scale, his works influence us. Restless, “searching” and mature, he continues to multiply the rich legacy, which he will leave to the city.

The cultural map of Burgas is defined by the exterior monumental works of Nikola Stanchev. His plastic works literally decorate the city. They impress both his fellow citizens and the visitors, they increase the level of aesthetic urban image.

Professor Bogomil Nikolov
Doctor Honoris Causa,
National Art Academy
2022 г.

БІОГРАФІЧНІ ДАННІ

BIOGRAPHICAL DATA

1943, 17 декември в Добрич, България, се ражда Никола Станчев.

Завършва Националното училище за изящни изкуства „И. Петров“ и Националната художествена академия „Н. Павлович“ в София, при проф. Любен Димитров.

Дипломира се през 1970 със специалност „Монументална скулптура.“

Автор е на десетки пластики, скулптурни проекти и композиции, на паметници, портрети и на първия монументален проект за паметник на българските медици.

Участва в първата национална изложба „Малка пластика“, София и в първата национална изложба „Скулптора на открито“, Бургас.

- 1990 Обща национална изложба скулптура, галерия „Шипка 6“, София
- 1990 Представя България в обща експозиция на творци от Източна Европа в Международна изложба, Ротердам
- 1976 - 1979 Организира Международния симпозиум по скулптура в камък, на открито, Бургас.
- 1999 Участва в международния конкурс във Вайсенфелс, Германия печели конкурса и реализира проекта.
- 2009 Изложба съвместно с Иван Бахчеванов Маестрото, ГХГ Добрич
- 2017 Изложба съвместно с художника Иван Бахчеванов, ГХГ Созопол
- 2017 Съвместна изложба с Иван Бахчеванов, г-я „Дружество на бургаските художници“, Бургас
- 2019 „Скулптура и кинетична живопис“, съвместно с Иван Бахчеванов, г-я „Графити“, Варна

Самостоятелни изложби:

- 1979 София, изложбена зала на Съюз на българските художници
- 1989 София, изложбена зала на СБХ
- 1989 Представителна зала на СБХ Бургас
- 1991 Лиеж, Белгия и галерия „Коваленко“, Айндховен, Холандия.
- 1993 Галерия „Кей“, Амерсфорд, Холандия.
- 1995 Галерия „Леседра“ изложбена зала ОББ „Доверие“, София
- 1996 Галерия „Леседра“ изложбена зала „Деспред“, София
- 2018 „Материята също е дух“, ретроспективна, галерия „Р. Алексиев“ София
- 2022 „Каквато я срещам в съня си, каквато я сънувам в живота“, галерия „Графити“, Варна 2022, с участието на художника Иван Бахчеванов
- 2022 Премиера на документален филм за Никола Станчев, НХК, Бургас.
- 2022 „Скулптура“, галерия „Неси“, Бургас

Знакови портрети:

- Христо Фотев (поетична емблема на Бургас и България) СГХГ, София
- Елена Кутева (музиковед, директор на фолклорен ансамбъл „Ф. Кутев“, НХГ
- Симеон Димитров (литератор, режисьор, драматург, поет и преводач) собственост
- Георги Дюлгеров (сценарист, документалист, режисьор и продуцент) собственост
- Христо Димитров Хиндо (сценарист, кинооператор и актьор) частна колекция
- Портрет на Румена Трифонова (актриса) частна колекция
- Портрет на Люба (лекар и съпруга на автора) Бургаска художествена галерия

1943, 17th December in Dobrich, Bulgaria Nikola Stanchev was born.

He graduated from the "I. Petrov" National Fine Art School and the "N. Pavlovich" National Art Academy in Sofia, under Professor Lyuben Dimitrov.

He graduated in 1970 with the specialty "Monumental sculpture".

He was the author of dozens of plastic arts, sculpture projects and installations, of monuments and portraits, and of the first monumental project commemorating Bulgarian medics.

He participated in the first national exhibition "Small plastic arts", Sofia and in the first national exhibition "Outdoor sculpture", Burgas.

1990 General national sculpture exhibition, "Shipka 6" Gallery, Sofia

1990 He represented Bulgaria in a general display of artists from Eastern Europe in an International exhibition, Rotterdam

1976 - 1979 He organised the International Symposium of Stone Sculpture Outdoors, Burgas

1999 He participated in the international competition in Weissenfels, Germany

He won the competition and carried out the project.

2009 Joint exhibition with Ivan Bahchevanov the Maestro, City Art Gallery Dobrich

2017 Joint exhibition with Ivan Bahchevanov, City Art Gallery Sozopol

2017 Joint exhibition with Ivan Bahchevanov, "Burgas Artists Company"
Gallery Burgas

2019 „Sculpture and kinetic painting“, jointly with Ivan Bahchevanov, "Graffiti"
Gallery, Varna

Independent exhibitions:

1979 Sofia, Bulgarian Artists Union Exhibition Hall

1989 Sofia, BAU Exhibition Hall

1989 Representative Hall of BAU, Burgas

1991 Liege, Belgium and "Kovalenko" Gallery, Eindhoven, The Netherlands.

1993 "Kay" Gallery, Amersfoort, The Netherlands.

1995 "Lessedra" Gallery, UBB "Doverie" Exhibition Hall, Sofia

1996 "Lessedra" Gallery, "Despred" Exhibition Hall, Sofia

2018 "Matter is spirit, too", retrospective, "R. Aleksiev" Gallery, Sofia

2022 "Just as I meet her in my dreams, just as I dream her in my life", "Graffiti"
Gallery

Varna 2022, with works by the artist Ivan Bahchevanov

2022 Premier of the documentary about Nikola Stanchev, NHK, Burgas

2022 "Sculpture", "Nesi" Gallery, Burgas

Emblematic portraits:

Hristo Fotev (a poetic symbol of Burgas and Bulgariq) Sofia City Art Gallery, Sofia

Elena Kuteva (musicologist, Director of "F. Kutev" Folklore Group, National Art
Gallery

Simeon Dimitrov (literary man, director, playwright, poet and translator) private
collection

Georgi Dyulgerov (screenwriter, documentarist, director and producer) private
collection

Hristo Dimitrov Hindo (screenwriter, director of photography and actor) private
collection

Portrait of Rumena Trifonova (actress) private collection

Portrait of Lyuba (doctor and wife of the author) Burgas Art Gallery

Статуетки и почетни знаци, изработени от автора :
Наградата на музикалния фестивал „Бургас и морето“, статуетка
Почетен знак за годишнина на Бургаския крайбрежен парк
Статуетка „Почетен гражданин на Бургас“
Наградата на международния кино фестивал „София филм фест на брега“, статуетка

Награди:

- 1999 Специалната награда от Международен конкурс за паркова скулптура Вайнсенфелс, Германия
- 2012 Национална награда за скулптура „Приатели на морето“
- 2014, 2016 Национална изложба „Алианц България“
- 2016 Национална награда на Съюза на архитектите
- 2018 Почетен гражданин на Бургас.

Statuettes and Honorary trophies, created by the author:
“Burgas and the Sea” Music Festival Award, statuette
Honorary trophy celebrating the anniversary of the Burgas Seaside Park
“Honorary citizen of Burgas” Statuette
“Sofia International Film Festival on the Coast” International Cinema Festival
award, statuette

Awards:

- 1999 Special award from the International Park Sculpture Competition, Weissenfels, Germany
- 2012 “Friends of the Sea” National Sculpture Award
- 2014, 2016 “Allianz Bulgaria” National Exhibition
- 2016 National Award of the Union of Architects
- 2018 Honorary Citizen of Burgas

МОИТЕ РОДИТЕЛИ
MY PARENTS

Знакови творби:

Никола Станчев е автор на значителен брой, с ярко присъствие, паметници, скулптурни композиции и водни каскади в Бургас и региона: Входния знак на Бургас, паметника на Христо Фотев в Морската градина, пластичните композиции „Представлението започва“ пред Държавна опера Бургас, „Куфар на спомените“ на площад „Царица Йоана“, „Прибой“ в градинката до Часовника, скулптурната водна каскада „Момчето, което говори с птици“ и „Водно огледало с водна лилия“, в непосредствена близост до областната управа, „Чешмата“ на входа на Несебър, „Гларусът“ на кея на Поморие, паметника на Бежанците от Беломорието, Тракия и Македония, Несебър, паметник на Георги Минчев в Созопол и много други.

Никола Станчев е автор на цялостния пластичен проект за възстановяване, реставрация и осветително оформление на Централна жп гара Бургас. Работи в екип с архитектите Росица Йовчева и Людмила Кьосева. (Бургаската жп гара е една от най-първите в България, арх. Никола Костов и Кирил Маричков. Изградена е в стила на виенската архитектура и естетика от началото на 20 век.)

Творби на Никола Станчев са собственост на Националната галерия, Софийска градска художествена галерия, Бургаска художествена галерия, художествени галерии в Добрич, Силистра, Монтана и на частни колекции в България, Белгия, Франция, Германия, Холандия, Бразилия, САЩ и др.

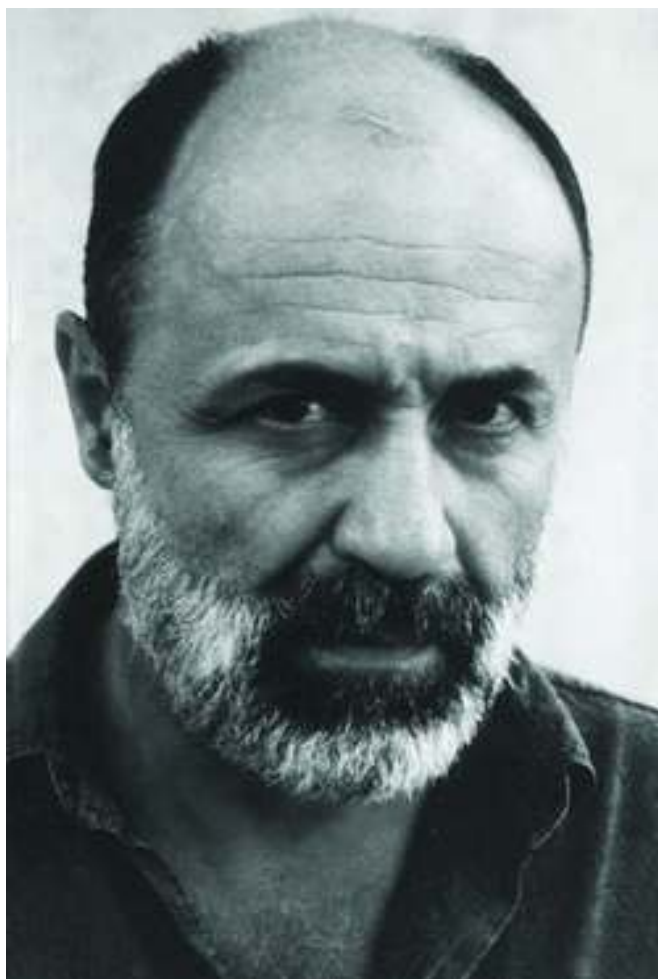

Emblematic works:

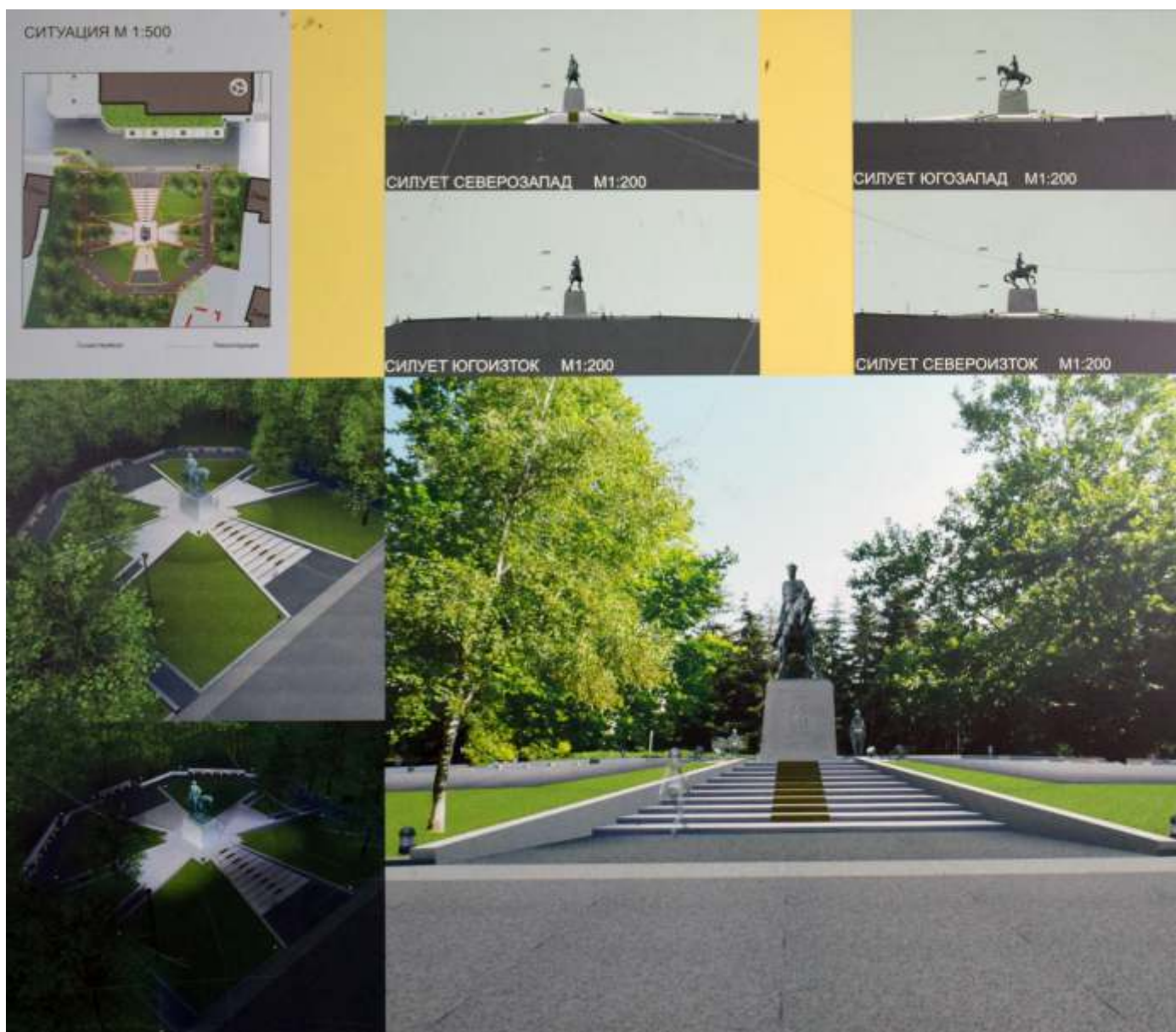
Nikola Stanchev has created a significant number of monuments, sculptural compositions and water cascades with a bright presence in Burgas and the region: The Welcome Symbol of Burgas, the Hristo Fotev monument in the Seaside Park, the plastic compositions "The Show is Starting" in front of the State Opera of Burgas, "A Suitcase Full of Memories" at "Tsaritsa Yoana" Square, "Surf" in the park near the Clock, the sculptural water cascade "The Boy Who Talks to Birds" and "Water Mirror with a Water Lily" right next to the District Government building, "The Water Fountain" at the entrance of Nesebar, "The Seagull" at the pier in Pomorie, the monument of the Western Thrace, Thrace and Macedonia Refugees, Nesebar, the monument of Georgi Minchev in Sozopol and many more.

Nikola Stanchev is the author of the whole plastic project for the rebuilding, restoration and lighting of the Central Railway Station of Burgas. He worked in a team with the architects Rositsa Yovcheva and Lyudmila Kyoseva. (The Burgas Railway Station is one of the first ones in Bulgaria, architect Nikola Kostov and Kiril Marichkov. It was built in the style of Viennese architecture and aesthetics from the beginning of 20th century.)

Works of Nikola Stanchev are owned by the National Gallery, Sofia City, Art Gallery - Burgas, Montana, Silistra, Dobrich, Art Gallery and private collections in Bulgaria, Belgium, France, Germany, The Netherlands

ПРОЕКТИ PROJECTS

ПАМЕТНИК НА ГЕНЕРАЛ ИВАН КОЛЕВ, ДОБРИЧ
 арх Росица Златанова
 MONUMENT OF GENERAL IVAN KOLEV, DOBRICH TOWN
 arch Rositsa Zlatanova

ПАМЕТНИК НА ГЕНЕРАЛ ИВАН КОЛЕВ - ДОБРИЧ

MONUMENT OF GENERAL IVAN KOLEV - DOBRICH

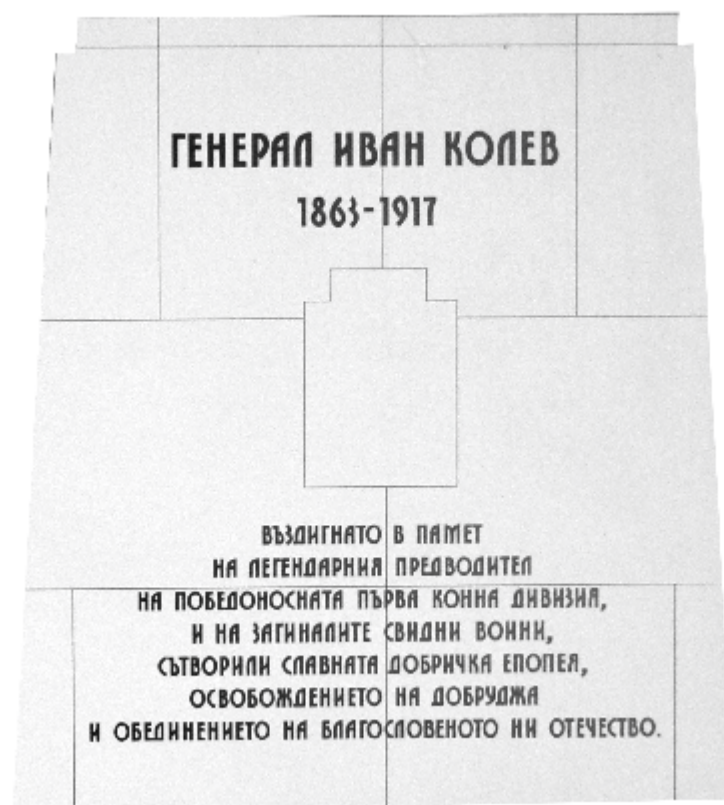
ПАМЕТНИК НА ГЕНЕРАЛ ИВАН КОЛЕВ - ДОБРИЧ

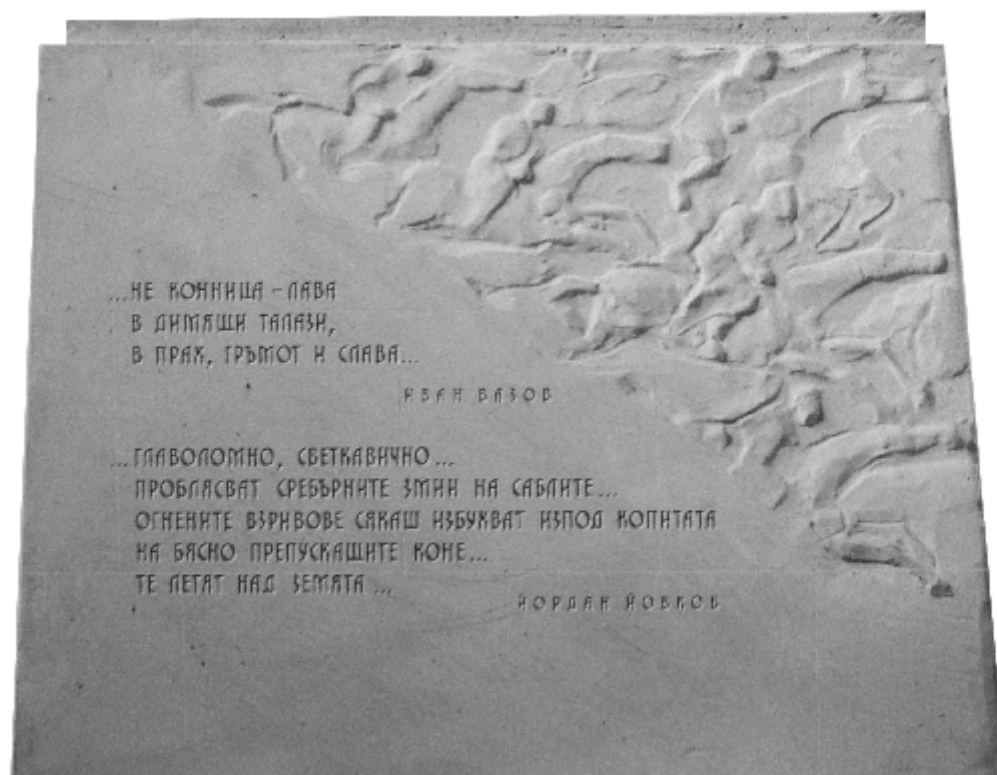
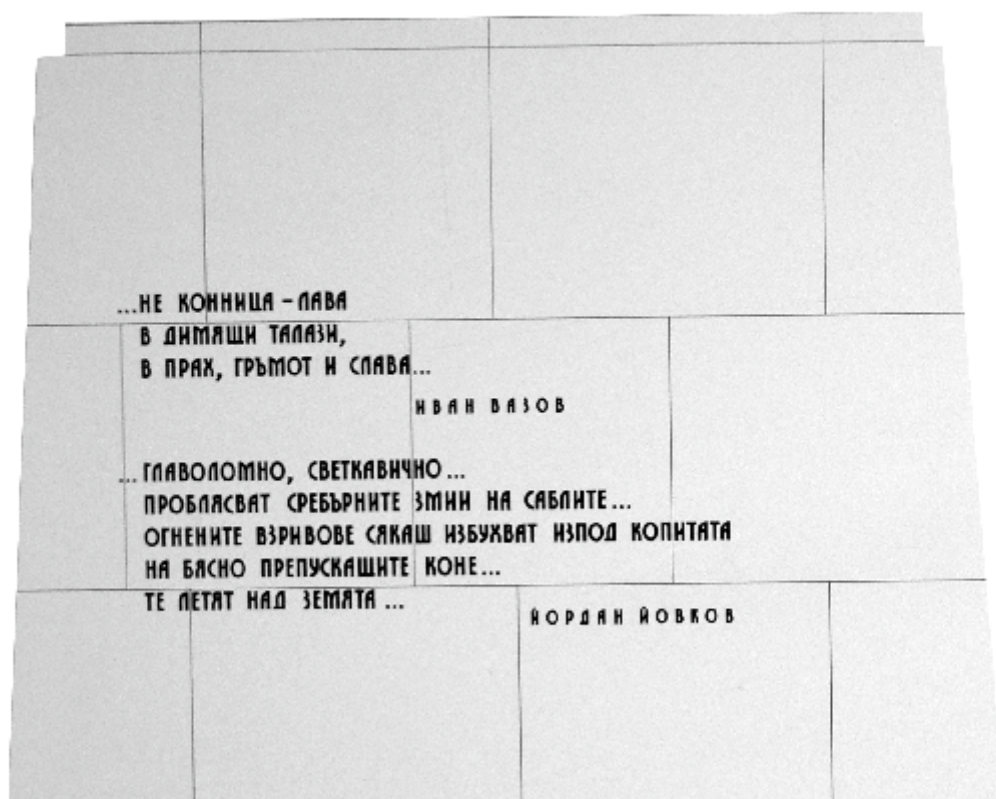
MONUMENT OF GENERAL IVAN KOLEV - DOBRICH

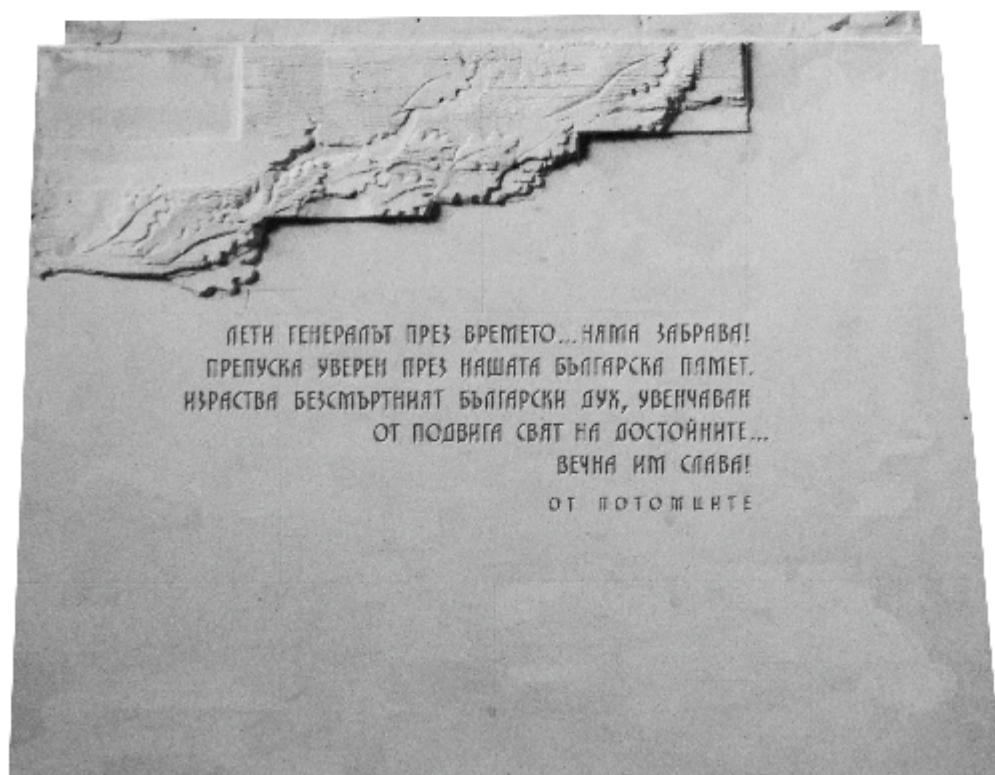
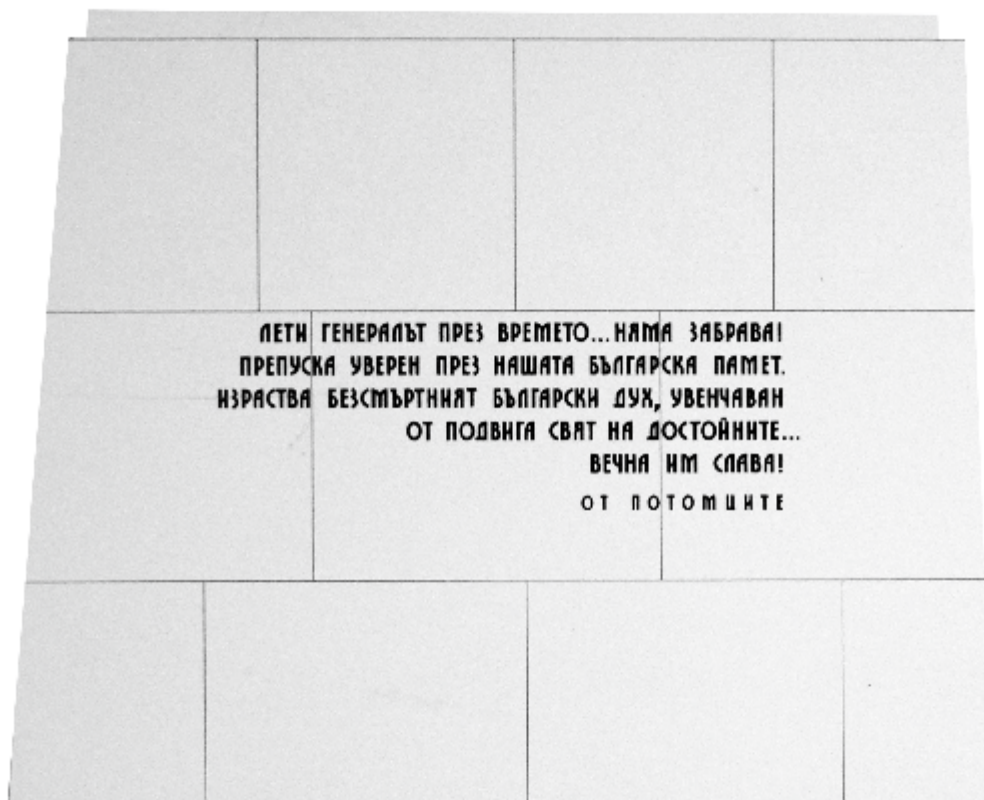
ПАМЕТНИК НА ГЕНЕРАЛ ИВАН КОЛЕВ - ДОБРИЧ

MONUMENT OF GENERAL IVAN KOLEV - DOBRICH

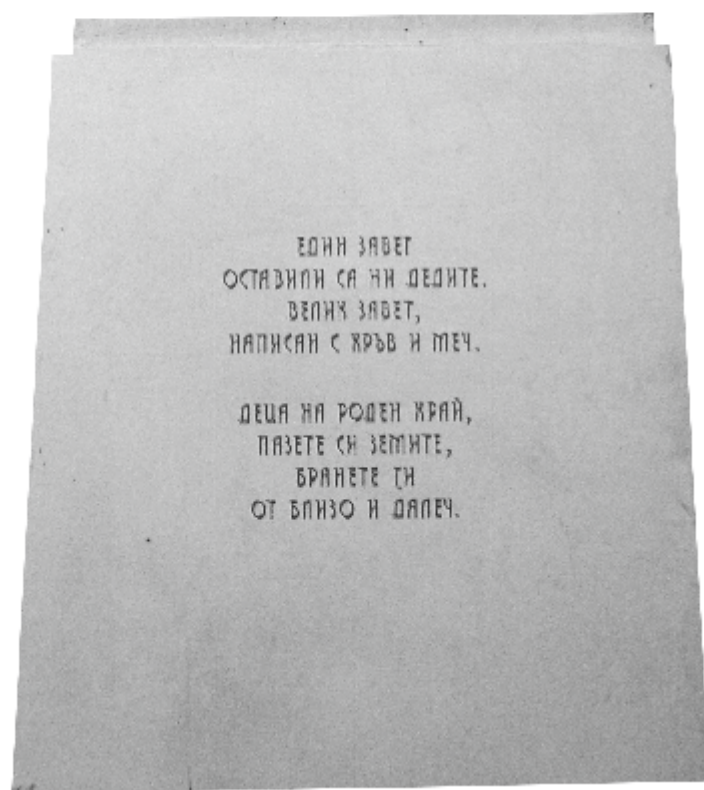

ПАМЕТНИК НА ГЕНЕРАЛ ИВАН КОЛЕВ - ДОБРИЧ
текст Симеон Димитров
MONUMENT OF GENERAL IVAN KOLEV - DOBRICH
text by Simeon Dimitrov

ПАМЕТНИК НА ГЕНЕРАЛ ИВАН КОЛЕВ - ДОБРИЧ
 текст Симеон Димитров
 MONUMENT OF GENERAL IVAN KOLEV - DOBRICH
 text by Simeon Dimitrov

ПАМЕТНИК НА ГЕНЕРАЛ ИВАН КОЛЕВ - ДОБРИЧ
текст Симеон Димитров
MONUMENT OF GENERAL IVAN KOLEV - DOBRICH TOWN
text by Simeon Dimitrov

ПРОЕКТ ЗА ПАМЕТНИК НА ЖЕРТВИТЕ НА КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ РЕЖИМИ ПО СВЕТА - СОФИЯ
арх Йордан Иванов
MONUMENT OF THE VICTIMS OF COMMUNIST REGIMES AROUND THE WORLD - SOFIA
arch Yordan Ivanov

ПРОЕКТ ЗА ПАМЕТНИК НА ЖЕРТВИТЕ НА КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ РЕЖИМИ ПО СВЕТА - СОФИЯ
арх Йордан Иванов
MONUMENT OF THE VICTIMS OF COMMUNIST REGIMES AROUND THE WORLD - SOFIA
arch Yordan Ivanov

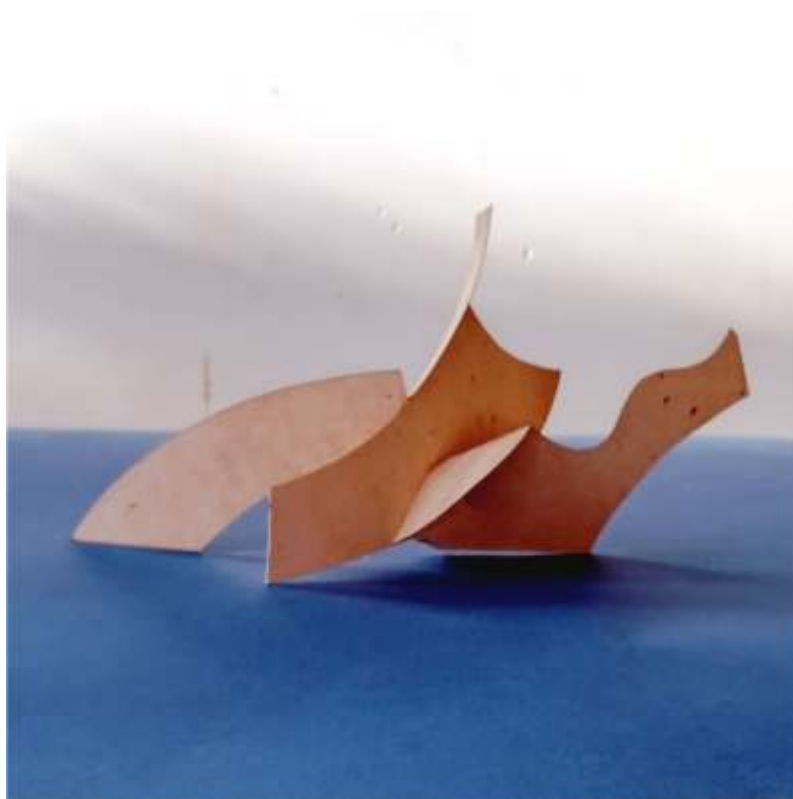
ПРОЕКТ ЗА ПАМЕТНИК, ПРИЗНАТЕЛНОСТ КЪМ БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИЦИ - БУРГАС
арх Росица Йовчева, текст д-р Лорис Мануелян
MONUMENT PROJECT – GRATITUDE OF THE BULGARIAN MEDICS - BURGAS
arch Rositsa Yovcheva, text Dr. Loris Manuelyan

ПРОЕКТ ЗА ПАМЕТНИК, ПРИЗНАТЕЛНОСТ КЪМ БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИЦИ - БУРГАС
 арх Росица Йовчева, текст д-р Лорис Мануелян
 MONUMENT PROJECT – GRATITUDE OF THE BULGARIAN MEDICS - BURGAS
 arch Rositsa Yovcheva, text Dr. Loris Manuelyan

ПРОЕКТ ЗА ПЛАСТИКА
PLASTIC PROJECT

ПРОЕКТ ЗА ПЛАСТИКА - ПРОЛЕТНО ВЪЛНЕНИЕ
PLASTIC PROJECT - SPRING EXCITEMENT

ПРОЕКТ ЗА ПЛАСТИКА - ЩУРЕЦ
PLASTIC PROJECT - A CRICKET

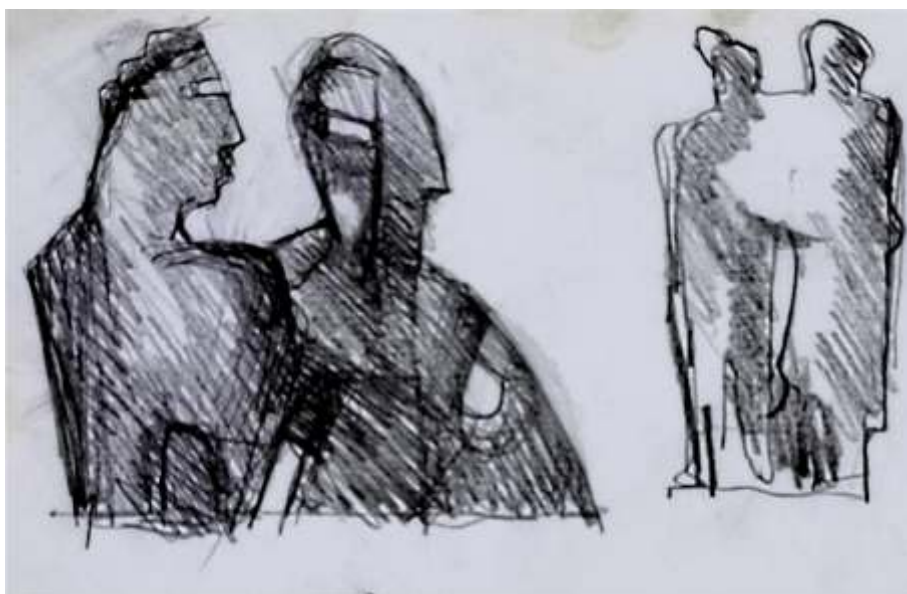
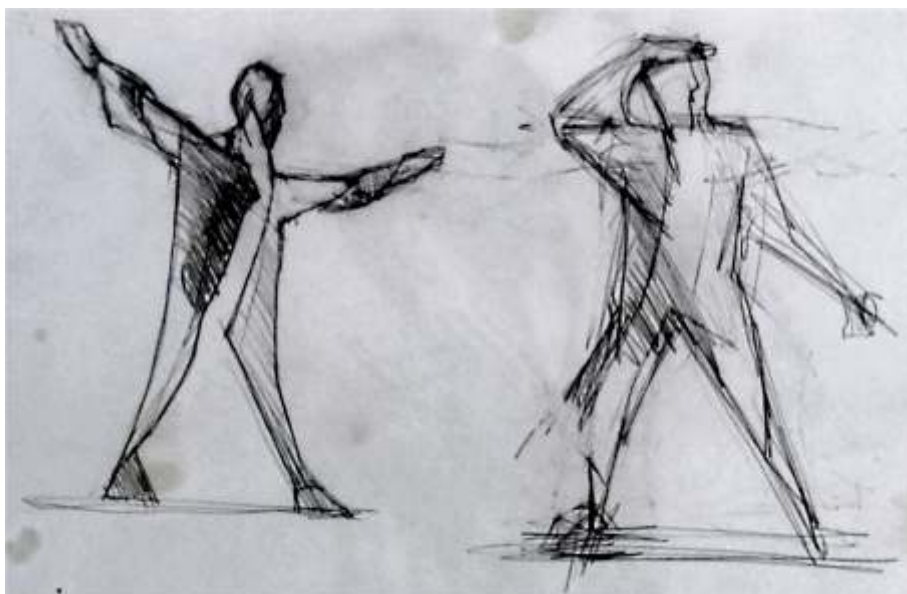
ПРОЕКТ ЗА ПЛАСТИКА - НА ПЛАЖА
PLASTIC PROJECT - ON THE BEACH

РИСУНКИ PAINTINGS

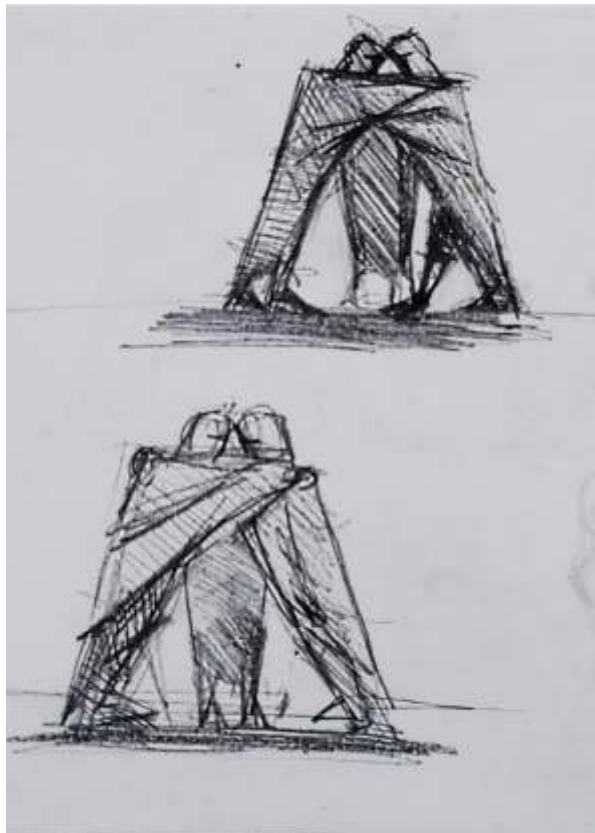

ΚΑΤΑΛΟΓ

CATALOG

корица ПТИЦАТА НА НОЩТА
алуминий , 100 см
cover THE BIRD OF THE NIGHT
aluminium , 100 cm

ВЕЧЕРЕН ЗОВ
алуминиева сплав и бронз
EVENING CALL
bronze and aluminium

ЖЕНСКИ ТОРС
мрамор , 63 см
FEMALE TORSO
marble , 63 cm

САМОЧУВСТВИЕ
алуминий , 83 см
SELF-CONFIDENCE
aluminium , 83 cm

ЛУНАТА И ОБЛАКА
алуминий , 32 см
THE MOON AND THE CLOUD
aluminium , 32 cm

СЕМЕЕН ПОРТРЕТ 1
бронз , 24 см
FAMILY PORTRAIT 1
bronze , 24 cm

РОМАНТИК
бронз , 55 см, художествена галерия Добрич
ROMANTIC
bronze , 55 cm, art gallery Dobrich

ЗА МОЯТА ПУБЛИКА
бронз , 67 см
TO MY AUDIENCE
bronze , 67 cm

ВЕЧНОСТ
бронз , 22 см
ETERNITY
bronze , 22 cm

ЗАКЛИНАНИЕ
бронз , 55 см
SPELL
bronze , 55 cm

ТАНЦ
бронз , 62 см
A DANCE
bronze , 62 cm

БУХАЛ
камък , 48 см
OWL
stone , 48 cm

В ПОЛЕТ
алуминий и мрамор , 70 см
FLIGHT
aluminium, marble , 70 cm

ЕНЕРГИЯ
бронз , 35 см
ENERGY
bronze , 35 cm

СЛЪНЧЕВА КОЛЕСНИЦА
бронз , 33 см
SUN CHARIOT
bronze , 33 cm

ТАНЦ ПОД ЗВЕЗДИТЕ
дърво , 81 см
A DANCE UNDER THE STARS
wood , 81 cm

ПО ВЪЛНИТЕ
бронз и мрамор , 35 см
ALONG THE WAVES
bronze and marble, 35 cm

МАЙКА МИ
бронз , 49 см, колекция Константин Павлов
MY MOTHER
bronze , 49 cm, Konstantin Pavlov collection

СРЕДНОЩНИ ГОСТИ
бронз и дърво , 171 см
MIDNIGHT GUESTS
bronze and wood , 171 cm

СРЕДНОЩНИ ГОСТИ 1
бронз и дърво , 171 см
MIDNIGHT GUESTS 1
bronze and wood , 171 cm

ОПЛАКВАЧКИ
бронз , 39 см, Бургаска художествена галерия
Петко Задгорски
MOURNERS
bronze , 39 cm, Burgas Art Gallery
Petko Zadgorski

МЕТЕОРИТ
бронз , 27 см
METEORITE
bronze , 27 cm

ВОЕВОДА
бронз , 24 см
CHIEFTAIN
bronze , 24 cm

ВАКХАНКА
бронз , 67 см
BACCHANTE
bronze , 67 cm

ДИАЛОГ
бронз , 20 см

DIALOGUE
bronze , 20 cm

ПЕПЕРУДА
бронз , 25 см

BUTTERFLY
bronze , 25 cm

ХРИСТО ФОТЕВ
бронз , 25 см , СГХГ София, БХГ Петко Задгорски

HRISTO FOTEV
bronze , 25 cm, SGHH Sofia, BHG Petko Zadgorski

ЛЮБА
бронз , 39 см , БХГ Петко Задгорски, Бургас

LYUBA
bronze , 39 cm, BHG Petko Zadgorski, Burgas

СВЕТЛАНА
керамика , 22 см

SVETLANA
ceramic , 22 cm

СИМЕОН ДИМИТРОВ
бронз , 41 см , колекция Симеон Димитров

SIMEON DIMITROV
bronze , 41 cm , Simeon Dimitrov collection

КОПНЕЖ
бронз , 23 см

YEARNING
bronze , 23 cm

ХАРМОНИЯ
бронз , 40 см

HARMONY
bronze , 40 cm

**ПРЕДСТАВЛЕНИЕТО ЗАПОЧВА,
КОМПОЗИЦИЯ ПРЕД ОПЕРАТА, БУРГАС**
бетон, мозайка и алуминий

**THE SHOW STARTS, COMPOSITION IN
FRONT OF THE OPERA HOUSE, BURGAS**
concrete, mosaic, aluminium

**ПАМЕТНИК НА ХРИСТО ФОТЕВ,
ПРИМОРСКИ ПАРК БУРГАС**
бронз

**MONUMENT OF HRISTO FOTEV,
SEASIDE PARK BURGAS**
bronze

ВХОДЕН ЗНАК БУРГАС
мозайка и бетон

WELCOME SIGN BURGAS
mosaic and concrete

**ПАМЕТНИК НА БЕЖАНЦИТЕ
ОТ МАКЕДОНСКА ТРАКИЯ**
камък

**MONUMENT OF THE MACEDONIAN
THRACE REFUGEES**
stone

КУФАРЪТ НА СПОМЕНИТЕ
бронз
THE SUITCASE OF MEMORIES
bronze

ГЛАРУС - ПОМОРИЕ
бетон
SEAGULL - POMORIE
concrete

МОМЧЕТО КОЕТО ГОВОРИ С ПТИЦИТЕ
бронз
THE BOY WHO SPEAKS WITH THE BIRDS
bronze

ПАМЕТНИК НА ГЕОРГИ МИНЧЕВ - СОЗОПОЛ
мрамор
MONUMENT OF GEORGI MINCHEV - SOZOPOL
marble

ВОДНО ОГЛЕДАЛО - ЛИЛИЯ
мрамор и алуминиева сплав
WATER MIRROR - LILY
marble and aluminium alloy

ОСВЕТИТЕЛНО ТЯЛО - ИНТЕРИОР
ЖП ГАРА БУРГАС
алуминий и стъкло
LIGHT BODY - INTERIOR
OF BURGAS TRAIN STATION
aluminium and glass

ПРИШЕЛЕЦ
алуминий , 52 см
ALIEN
aluminium , 52 см

ПЕТАЛЕ
бронз , 38 см, колекция Симеон Димитров
COCKEREL
bronze , 38 см, Simeon Dimitrov collection

СЪВЕТ НА СТАРЕЙШИНИТЕ
бронз и дърво , 56 см, колекция Костадин Костадинов
COUNCIL OF THE ELDERS
bronze and wood , 56 см, Kostadin Kostadinov collection

НОКТЮРНО
бронз , 41 см
NOCTURN
bronze , 41 см

ПОБЕДИТЕЛ
бронз , 48 см
VICTOR
bronze , 48 см

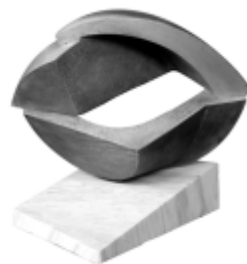
МЕЖДУЗВЕЗДНА ПЕПЕРУДА -
КОСМОСЪТ Е ЗА ПОЕТИ И УЧЕНИ
алуминий , 53 см
STAR BUTTERFLY - THE COSMOS
IS FOR POETS AND SCIENTISTS
aluminium , 53 см

ДАМАТА С КУЧЕНЦЕ
алуминий , 107 см
THE LADY WITH THE LITTLE DOG
aluminium , 107 cm

СЕМЕЙСТВО
бронз , 57 см
FAMILY
bronze , 57 cm

БАЛАНС
алуминий и мрамор , 30 см
BALANCE
bronze and marble , 30 cm

ПЕЛИКАН
алуминий , 42 см
PELICAN
aluminium , 42 cm

ЩАСТЛИВЕЦ
дърво , 72 см
LUCKY MAN
wood , 72 cm

ИКАР
бронз , 35 см
ICARUS
bronze , 35 cm

УТРО
алуминий , 156 см
MORNING
aluminium , 156 cm

МИТ
бронз и алуминий , 65 см
MYTH
bronze and aluminium , 65 cm

ЕДИНСТВО
бронз и алуминий , 82 см, частна колекция
UNITY
bronze and aluminium , 82 cm, Private collection

МЛАДОСТ
бронз , 52 см, колекция Антон Станков
YOUTH
bronze , 52 cm, Anton Stankov collection

ПРОХОЖДАНЕ
бронз , 25 см
LEARNING TO WALK
bronze , 25 cm

РУМЕНА ТРИФОНОВА
бронз , 34 см
RUMENA TRIFONOVA
bronze , 34 cm

МАГИСТРАТ
бронз и дърво, 35 см, частна колекция
MAGISTRATE
bronze and wood, 35 cm, Private collection

ЕЛЕНА КУТЕВА
бронз, 34 см, частна колекция
ELENA KUTEVA
bronze, 34 cm, Private collection

ХИНДО
бронз, 28 см, частна колекция
HINDO
bronze, 28 cm, Private collection

ТОРС
мрамор, 38 см
TORSO
marble, 38 cm

ЩУРЕЦ
алуминий, 66 см
CRICKET
aluminium, 66 cm

БАЛЕРИНА
бронз, 23 см, частна колекция
BALLERINA
bronze, 23 cm, Private collection

ЛУННА ПЪТЕКА
бронз и дърво, 100 см
MOON PATH
bronze and wood, 100 cm

РАВНОВЕСИЕТО
бронз, 32 см, частна колекция
EQUILIBRIUM
bronze, 32 cm, Private collection

МИМ
бронз, 68 см, частна колекция
MIME
bronze, 68 cm, Private collection

МАЙЧИНСТВО
бронз, 25 см
MOTHERHOOD
bronze, 25 cm

МОРСКИ ПРАЗНИК
алуминий, 46 см
SEA HOLIDAY
aluminium, 46 cm

ПЪТЯТ
бронз, 41 см, колекция Симеон Димитров
THE ROAD
bronze, 41 cm, Simeon Dimitrov collection

ВОДОПАД
мрамор , 56 см
WATERFALL
marble , 56 cm

ПЛАСТИКА
алуминий , 31 см
PLASTIC
aluminium, 31 cm

ОБЯТИЕ
мрамор, 61 см
HUG
marble, 61 cm

ТАНЦ
бронз, 31 см
DANCE
bronze, 31 cm

КАРНАВАЛ
бронз , 30 см
CARNIVAL
bronze , 30 cm

СРЕБЪРНА ЧАЙКА -
награда СОФИЯ ФИЛМ ФЕСТИВАЛ НА БРЕГА
SILVER SEAGULL -
award SOFIA FILM FEST AT THE COAST

ПАМЕТНИК НА ГЕНЕРАЛ ИВАН КОЛЕВ - ДОБРИЧ
MONUMENT OF GENERAL IVAN KOLEV - DOBRICH

ПРОЕКТ ЗА ПАМЕТНИК НА ФИЛИП КУТЕВ
PROJECT FOR A MONUMENT OF PHILIP KUTEV

ПРОЕКТ ЗА ПАМЕТНИК НА ЖЕРТВИТЕ
НА КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ
РЕЖИМИ ПО СВЕТА - СОФИЯ
MONUMENT OF THE VICTIMS
OF COMMUNIST REGIMES AROUND THE
WORLD - SOFIA

ПРОЕКТ ЗА ПАМЕТНИК,
ПРИЗНАТЕЛНОСТ КЪМ БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИЦИ
БУРГАС
MONUMENT PROJECT
GRATITUDE OF THE BULGARIAN MEDICS
BURGAS

ПРОЕКТ ЗА ПЛАСТИКА
PLASTIC PROJECT

ПРОЕКТ ЗА ПЛАСТИКА - ПРОЛЕТНО ВЪЗБУЖДЕНИЕ
PLASTIC PROJECT - SPRING EXCITEMENT

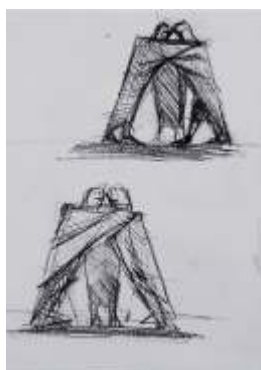
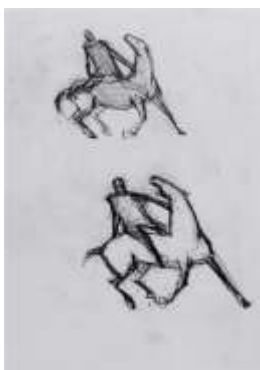

ПРОЕКТ ЗА ПЛАСТИКА - ЩУРЕЦ
PLASTIC PROJECT - A CRICKET

ПРОЕКТ ЗА ПЛАСТИКА - НА ПЛАЖА
PLASTIC PROJECT - ON THE BEACH

ДОКУМЕНТИ

DOCUMENTS

2024